

การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง จังหวัดสมุทรปราการ

โดย

เปรมฤดี กฤษเจริญ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

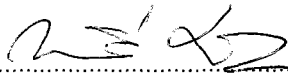
วิชา ปถ 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูง และ ปถ 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เมษายน 2542

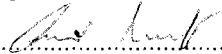
คณะกรรมการที่ปรึกษาได้พิจารณางานวิจัยฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสี เกษมสุข)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์วรรณิ์ โสมประยูร)

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความกรุณา ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสี เกษมสุข ประธานกรรมการควบคุมงานวิจัย รองศาสตราจารย์วรรณิ โสสมประยูร กรรมการควบคุมงานวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณบาทหลวงวัชศิลป์ กฤษเจริญ อาจารย์ใหญ่ชัยวัน พรประสิทธิ์ อาจารย์ทองบัน ทำโยธา ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตรวจ เสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจนสมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ คณะผู้บริหาร คณะครูโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง และโรงเรียนเซนต์โยเซฟ ทิววัด ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้วยดียิ่ง ในการแจกแบบสอบถามและตอบแบบสอบถาม จนทำให้การดำเนินการจัดทำงานวิจัยฉบับนี้ บรรลุผลสำเร็จได้สมความมุ่งหวัง

ขอขอบพระคุณบาทหลวงปรีชา พลอยจินดา ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำงานวิจัยนี้ และผู้วิจัยขอขอบพระคุณบาทหลวงวัชศิลป์ กฤษเจริญ เป็นพิเศษ ที่มีส่วนช่วยเหลือเป็นอย่างมาก คอยให้กำลังใจและให้คำแนะนำปรึกษาอย่างดียิ่ง

คุณค่าและประโยชน์จากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องคารวะบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ สันับสนุน เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยศึกษาสำเร็จได้ด้วยดี

เปรมฤดี กฤษเจริญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
✓ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
✓ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดทางจริยศึกษา	6
ความหมายของจริยศึกษา	7
องค์ประกอบในการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน	7
ผู้บริหารโรงเรียนกับแนวทางการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน	10
ครูกับแนวทางการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน	11
การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน	13
การกำหนดนโยบาย	13
การจัดสภาพแวดล้อม	16
การนิเทศการสอน	18
การจัดกิจกรรมนักเรียน	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
งานวิจัยภายในประเทศ	22
งานวิจัยต่างประเทศ	22
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	25
กลุ่มตัวอย่าง	25
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
ขั้นตอนในการเครื่องมือ	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
การวิเคราะห์ข้อมูล	27
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	28

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	29
การวิเคราะห์ข้อมูล	29
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
✓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	62
✓ วิธีดำเนินการวิจัย	62
✓ สมมติฐานการวิจัย	63
✓ สรุปผลการวิจัย	63
✓ ข้อเสนอแนะ	65
✓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	66
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	70
ประวัติย่อผู้วิจัย	83
บทคัดย่อ	84

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา อายุราชการ หน้าที่ กิจกรรมนักเรียนที่เคยปฏิบัติ และการอบรมดูงานด้านการจัดกิจกรรม.....	30
2 การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ด้านการกำหนดนโยบาย.....	32
3 การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการ จัดสภาพแวดล้อม	35
4 การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการ นิเทศการเรียนการสอน	38
5 การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการ จัดกิจกรรมนักเรียน	41
6 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ของ ผู้บริหารและครู ด้านการกำหนดนโยบาย จำแนกตามตำแหน่ง	44
7 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ของ ผู้บริหารและครู ด้านการจัดสภาพแวดล้อม จำแนกตามตำแหน่ง	45
8 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ของ ผู้บริหารและครู ด้านการนิเทศการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่ง	46
9 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ของ ผู้บริหารและครู ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน จำแนกตามตำแหน่ง	47
10 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ของผู้บริหารและครู รวมทุกด้าน จำแนกตามตำแหน่ง	48
11 ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารงานและครู ในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง.....	49

บทที่ 1

บทนำ

สภาพสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้าด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเกิดการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก แต่การพัฒนาประเทศจะก้าวหน้ามีประสิทธิ ภาพในทุก ๆ ด้านนั้นย่อมขึ้นอยู่กับการพัฒนาคน การศึกษานับมีความสำคัญมาก เพราะถ้าคนมีความรู้ดี การปฏิบัติหน้าที่การงานจะเกิดความสำเร็จสูง แต่สิ่งที่สำคัญที่คนจะขาดเสียมิได้คือ จะต้องมีความรู้คุณธรรมจริยธรรม เพราะถ้าคนในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรมแล้ว สังคมนั้นย่อมขาดความสุข เนื่องจากความรู้วิทยาที่ทั้งปวง ไม่ช่วยให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์ได้อย่างแท้จริง

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ประเทศใดมีประชากรได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องและทั่วถึง ประเทศนั้นก็ประสบความสำเร็จในทุกด้านไม่ว่าทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศไม่ว่าในด้านใดต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการพัฒนากำลังคนก็คือกระบวนการทางการศึกษา ที่มีประโยชน์ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศนั้น ซึ่งประกอบด้วยด้านวิชาการและด้านจริยธรรมควบคู่กันไป เพราะถ้ามุ่งเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง ความไม่สมดุลจะเกิดขึ้น การพัฒนาสมาชิกในสังคม ก็ไม่สมบูรณ์แบบตามเป้าหมาย ผลที่จะเกิดตามมาก็คือสังคมจะมีความวุ่นวาย สับสน (ยุพดี เตชะอังกุล. 2525 : บทนำ)

ดังนั้นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นพื้นฐานต่องานการพัฒนาประเทศ การศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างใหญ่หลวง ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ราชเลข. 2524 : 160) ความว่า “...การศึกษานั้นสำคัญยิ่งใหญ่มากเพราะเป็นปัจจัยให้เกิดความฉลาด ความสามารถและความเจริญก้าวหน้าแก่มวลมนุษย์...” การศึกษาที่สมบูรณ์จะต้องสามารถพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะสองประการคือ เป็นผู้มีความรู้ดีและความประพฤติดี ดังที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำรัส (2530 : 1 - 16) “...การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญสำหรับการพัฒนา มนุษย์ ซึ่งควรให้มีการพัฒนาทั้งด้านจิตใจ และด้านวิชาการพร้อมกันอย่างเหมาะสม โดยใช้คุณค่าทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและศาสนาธรรมที่บูรณาการร่วมกันเป็นองค์ร่วม...”

นอกจากนี้ บรรเทา กิตติศักดิ์ (ม.ป.ป. : 70) ได้กล่าวถึงความสำคัญของจริยธรรม ดังนี้ การศึกษาย่อมเกี่ยวข้องกับจริยธรรม เพราะจริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติหรือพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีมาตรการแห่งความประพฤติดี เป็นหลักการตัดสินใจกระทำการศึกษาต้องการให้คนในสังคม มีจิตใจสูง มีคุณธรรมควบคู่ไปกับการมีความรู้ ในทางปรัชญาการศึกษาเรามุ่งให้ผู้มีการศึกษามีชีวิตที่ดีคือ พัฒนาจิตใจของคนให้มีคุณธรรมเพื่อให้ชีวิตเกิดสุข เพราะลำพัง

จะให้คนมีความรู้อย่างเดียวยังไม่มีคุณธรรม ย่อมเกิดอันตรายต่อตนเองและโดยส่วนรวม ซึ่งอาจนำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิดได้ จริยธรรมและคุณธรรม จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา จะต้องพัฒนาจิตใจของคนควบคู่กับการพัฒนาทางสติปัญญาและความรู้

จากสภาพสังคมปัจจุบันที่สรรพวิทยาการเจริญก้าวหน้าอยู่ทุกขณะ แต่ความประพฤติ การปฏิบัติของคนในสังคมกลับเสื่อมทรามผิดจากศีลธรรม วัฒนธรรมลงทุกวันจนก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ทั่วไปว่า ประเทศชาติเจริญแต่เพียงวัตถุ ส่วนด้านจิตใจหาเจริญด้วยไม่ จึงไม่ใช่เป็นความเจริญที่แท้จริง เพราะการขาดจากศีลธรรมนั้น จะทำให้โลกเสื่อม (ป๋วย อึ๊งภากรณ์. 2530 : 61) นี่เป็นส่วนชี้ชวนให้สังคมตั้งข้อสังเกตว่า การให้การศึกษายังไม่สมบูรณ์พอต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เนื่องจากสาเหตุสำคัญคือ โรงเรียนมักจะเน้นกวดขันในเรื่องวิชาการ จนละเลยต่อการสอนหรืออบรมศีลธรรมให้แก่นักเรียน (อารี จำปาทอง. 2532 : บทนำ) กล่าวคือ จริยศึกษาในโรงเรียนปัจจุบันเป็นเพียงการฝึกมรรยาทเพื่อประกอบอาชีพเท่านั้น ถ้าจะให้ถูกต้องแล้ว ต้องให้จริยศึกษาเป็นแกนนำวิชาอื่นใดทั้งหมด เพราะการดำรงชีพของมนุษย์นั้นจะต้องมีจริยธรรมเป็นแกนนำ เมื่อคนมีจริยธรรมแล้วทุกสิ่งทุกอย่างจะตามมาเอง เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วจึงเห็นว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคน คือ จะต้องเป็นผู้สอนหนังสือ สอนอาชีพและเป็นผู้นำทางจิตใจหรือวิญญาณ (ธีระพร อุวรรณโณ. 2530 : 239 - 240) โรงเรียนควรจะได้เอาใจใส่ต่อการสอนหรืออบรมหลักศีลธรรมแก่นักเรียนให้มาก ๆ เพื่อเด็กไทยจะได้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมมากยิ่งขึ้น (สุพัฒน์ ธีรภาพสกุลวงษ์. 2530 : 10)

ปัจจุบันการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ยังไม่บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุบางประการ เช่น ปัญหาในเรื่องการสอนของครูส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบบรรยายหรืออธิบาย ทักษะคติของบริหารโรงเรียน และครูผู้สอนส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญของกลุ่มวิชาหลักมากกว่า กลุ่มวิชาอื่น ๆ เช่นวิชาพระพุทธศาสนา ซึ่งอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังมีได้แจกแจงเป็นรายวิชาเฉพาะทำให้ทราบเพียงภาพรวมของการวัดผลกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยเท่านั้น สำหรับการแสดงออกของนักเรียนในด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ยังมีอยู่มาก เช่น กิริยามรรยาทต่าง ๆ ความก้าวร้าว การปฏิบัติตนผิดกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน การปฏิบัติศาสนกิจ เป็นต้น

โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีความสำคัญยิ่งในการอบรมสั่งสอน ปลูกฝังลักษณะนิสัย ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการจากบทสรุปผลการพัฒนาการศึกษาและประเด็นหลักของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) ระบุในส่วนที่เกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา คือ "...เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียน ได้รับความรู้ และทักษะพร้อมทั้งความงอกงาม ในด้านคุณธรรม จริยธรรม..."

ด้วยเหตุนี้สังคมมุ่งหวังที่จะให้โรงเรียนเป็นแกนสำคัญ เป็นแหล่งสร้างสรรค์พัฒนาคน ให้มีคุณลักษณะสมบูรณ์ (กิตติมา ปรีดีดิถก. 2529 : 247) ได้กล่าวไว้ว่า...การให้การศึกษาตามแนวทางที่สังคมมุ่งหวังดังกล่าว จะประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับครูทุกคน รวมถึงผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อความสำเร็จ และประสิทธิภาพของงานอย่างยิ่ง จะเห็นได้ว่าครูและผู้บริหารมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา ผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจกับครูในโรงเรียน โดยขอให้ครูทุกคนร่วมแรงร่วมใจกันอบรมสั่งสอนนักเรียน อบรมจริยศึกษาให้มากยิ่งขึ้น ดังที่พระเทพวิสุทธิเมธี (2533 : 6) ได้กล่าวถึง บทบาทผู้บริหารยุคใหม่ ดังนี้

...ผู้บริหารจะต้องรู้จักการนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้กับงานบริหารให้มากขึ้น เพราะขณะนี้คนไทยแย่งลงมากไม่ค่อยมีระเบียบวินัย วัฒนธรรมในทางสร้างสรรค์ก็ต่ำลงทำลายของสวยงาม ซึ่งหากเอาหลักธรรมมาใช้ควบคู่กับงานบริหารการพัฒนาในด้านอื่น ๆ จะง่ายขึ้นด้วย...

ในเรื่องนี้ มารุต บุญนาค (2530 : 10) ได้กล่าวไว้ว่า

...ครูทุกคนมีความสามารถในการอบรมสั่งสอนวิชาการต่าง ๆ คุณธรรมจริยธรรมเป็นวิชาหนึ่งที่ครูทุกคนควรได้รับทราบอย่างดี และสามารถนำมาบูรณาการกับหลักของความรู้ในวิชาที่สอนทุกวิชา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความประพฤติดี โดยเน้นให้มีคุณลักษณะควบคู่กันได้ยิ่งหย่อนกว่ากันในทุกวิชา... ผู้เรียนควรมีความรู้ คู่ คุณธรรม

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน และครูได้ตระหนักและให้การส่งเสริมจริยศึกษาในลักษณะบูรณาการในการให้การศึกษาแก่นักเรียนมากน้อยเพียงใด โดยจะศึกษาจากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผู้วิจัยกำลังสอนอยู่ ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และเหมาะสมที่จะพัฒนาคนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูใน 4 ด้านคือ

- 1.1 ด้านกำหนดนโยบาย
- 1.2 ด้านจัดสภาพแวดล้อม
- 1.3 ด้านนิเทศการเรียนการสอน
- 1.4 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นในแต่ละด้านของผู้บริหาร และครูที่มีต่อการส่งเสริม
จริยศึกษาในโรงเรียน
3. ศึกษาปัญหา อุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาในการส่งเสริมจริยศึกษา
ในโรงเรียน

✓ ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารและครูส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น
2. เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ดีในโรงเรียน จะทำให้
สามารถประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้องและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และจงใจให้บุคลากรในโรง
เรียนผู้บริหาร และครูตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาจริยศึกษาในโรงเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง จังหวัดสมุทรปราการ
2. ศึกษาการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง จังหวัด
สมุทรปราการ ทั้ง 4 ด้านคือ
 - 1.1 ด้านกำหนดนโยบาย
 - 1.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
 - 1.3 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน
 - 1.4 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน
3. ตัวแปรที่จะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
 - ตัวแปรต้น คือ ผู้บริหารและครู
 - ตัวแปรตาม คือ การส่งเสริมจริยศึกษา

ข้อตกลงเบื้องต้น

คำตอบจากแบบสอบถามของผู้บริหารและครูทุกฉบับถือว่าเป็นคำตอบที่เชื่อถือได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จริยศึกษา หมายถึง การประพฤติ ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความดี และความถูกต้องทั้งแก่ตนเองและสังคม ซึ่งพฤติกรรมการประพฤติปฏิบัตินั้นจะสอดคล้องตามหลักศีลธรรม วัฒนธรรม และค่านิยม ที่ชอบตามทำนองคลองธรรม

2. การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารงานและครู ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นำแนวทางการประพฤติปฏิบัติตามหลักศีลธรรม วัฒนธรรม และค่านิยมที่ชอบตามทำนองคลองธรรม เข้ามาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้ที่มีทั้งความรู้และความประพฤติดี โดยดำเนินการเป็น 4 ด้านคือ

2.1 ด้านการกำหนดนโยบาย หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ หลักการ เป้าหมาย แผนงาน แนวปฏิบัติ ตลอดจนวิธีดำเนินงานเพื่อให้กระบวนการให้การศึกษา ด้านจริยศึกษาในโรงเรียนประสบผลสำเร็จ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้และความประพฤติดีควบคู่กัน

2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การจัดโรงเรียนในลักษณะพยายามเสริมสร้างให้องค์ประกอบด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ได้แก่ อาคารสถานที่ บริเวณโรงเรียน โดยทั่วไป วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน กระบวนการเรียนการสอน การปฏิบัติงานของบุคลากร ตลอดจนการจัดกิจกรรมประกอบการสอนในวิชาต่าง ๆ ให้มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งสามารถโน้มน้าว กระตุ้น จูงใจ หรือปลุกฝังให้นักเรียนมีจริยธรรมที่ดีตามต้องการได้

2.3 ด้านการนิเทศการสอน หมายถึง การสังเกต ติดตามผลการปฏิบัติเพื่อกระตุ้น จูงใจให้คณะครูร่วมกันปรับปรุง พัฒนา กระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณลักษณะเหมาะสมต่อการเสริมสร้างนักเรียนให้เป็นผู้ถึงพร้อม ด้านความรู้ และความประพฤติดี

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การจัดทำแผนงานโครงการการประสานงาน การอำนวยความสะดวกส่งเสริมให้คณะครู นักเรียนได้ร่วมกันจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมจริยศึกษาแก่นักเรียน ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับด้านการศึกษา วัฒนธรรม การส่งเสริม จรรยาบรรณ การบำเพ็ญประโยชน์ และการสร้างสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้นักเรียนได้รับการฝึกหัดเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรง เป็นการปลุกฝังพัฒนาลักษณะนิสัยนักเรียนให้องงามด้วยหลักความรู้ และความประพฤติดี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อเป็นแนวทางการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดทางจริยศึกษา
2. ความหมายจริยศึกษา
3. องค์ประกอบในการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน
4. ครูกับแนวทางการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน
5. การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ
 - 5.1 ด้านการกำหนดนโยบาย
 - 5.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
 - 5.3 ด้านการนิเทศการสอน
 - 5.4 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทางจริยศึกษา

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นหัวใจสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นงานขั้นแรกที่ต้องกระทำก่อนการพัฒนาอื่นใด หลักศาสนาธรรมเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถนำมาเป็นแกนนำต่อการพัฒนาคนได้

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระราชหัตถเลข. 2472 : 72) ทรงให้แนวคิดไว้ว่า การสอนศาสนาในโรงเรียนทั้งในกรุงแลหัวเมืองจะต้องให้มีขึ้น ให้มีความวิคไปว่าเด็กชั้นหลังจะห่างเหินจากศาสนา จนเลยเป็นคนไม่มีธรรมในใจมากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนั้น จะถือว่าเหมือนอย่างทุกวันนี้ คนที่ไม่รู้อะไรก็มีมาก ต่อไปภายหน้าถ้าเป็นคนที่ได้เล่าเรียนคงจะหันไปหาทางทุจริตโดยมาก ถ้ารู้น้อยก็ไม่โกงไม่ใคร่คล่อง ถ้าโกงไม่สนิท ถ้ารู้มากก็โกงคล่องขึ้นและโกงพิสดารมากขึ้น การที่หัดให้รู้อ่านอักขรวิธีไม่เป็นเครื่องฝึกหัดให้คนดีแลคนชั่ว เป็นแต่ได้วิธีที่สำหรับจะเรียนความดีความชั่วได้คล่องขึ้น

ความหมายของจริยศึกษา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 217) ให้ความหมายว่า จริยศึกษา (Moral Education) หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับความเจริญงอกงามในทางความประพฤติ และการปฏิบัติงาน เพื่อให้อยู่ในแนวทางของศีลธรรมและวัฒนธรรม

ประกาศรี สี่ห้าไฟ (2535 : 5) ได้ให้ความหมายจริยศึกษาไว้ว่า เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความเจริญงอกงามในทางความประพฤติปฏิบัติตน เพื่อให้อยู่ในแนวทางของศีลธรรมและวัฒนธรรม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2525) ได้ให้ความหมายของจริยศึกษาไว้ว่า จริยศึกษา คือ การประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่สังคมที่สังคมยอมรับ เพื่อให้บรรลุถึงสภาพชีวิตที่ทรงคุณค่าพึงประสงค์ เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและสังคม

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2513 : 17) ได้ให้ความหมายจริยศึกษา : การศึกษาเพื่อให้บุคคลมีความประพฤติดีขึ้น ครูทุกสาขาวิชาและทุกคนมีหน้าที่อบรมสั่งสอนจริยศึกษาด้วยกันทั้งนั้น จริยศึกษาลักษณะปฏิบัติตนให้สามารถดำรงชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นเป็นที่ยอมรับของสังคม... เกิดความสงบสุข ซึ่งการสอนจริยศึกษาเป็นการสอนอบรมนักเรียนให้มีคุณธรรมในจิตใจด้วยความร่วมมือของครูทุกคน

องค์ประกอบในการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน

องค์ประกอบสำคัญในการให้ศึกษาในโรงเรียนนั้นมีจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการคือ มุ่งพัฒนาเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้และความประพฤติดี ซึ่งจุดมุ่งหมายทั้ง 2 ประการดังกล่าวนี้ จะบรรลุผลสำเร็จได้หรือไม่ขึ้น ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารหรือการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ

รวีวรรณ ชูชัย (2527 : 12 - 13) ได้กล่าวเน้นไว้ว่า ส่วนนำสำคัญในการพัฒนาจริยธรรมก็คือ สถานศึกษา อันได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้หมายถึงผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเป็นตัวอย่างแบบอย่างที่ดี ต้องใส่ใจในการจัดการศึกษาอบรมเรื่องนี้แก่นักเรียนอย่างจริงจัง ซึ่งในการนี้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย เช่น ครูทุกคนในโรงเรียน เพื่อนำนักเรียนไปสู่ความเป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม เพราะทั้งผู้บริหารและคณะครู เป็นผู้มีความสำคัญที่จะแปรความคิดของนักเรียนให้เดินถูกทางได้มากกว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

การสอนจริยศึกษาในโรงเรียนจะสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ (มาโนช, 2523 : 41 - 43)

✓ 1. ครูผู้สอน การที่จะสั่งสอนลูกศิษย์ให้มีความประพฤติประกอบด้วยจริยธรรม ตัวครูจะต้องมีจริยธรรมสูงกว่าผู้เรียน

✓ 2. วิธีสอน ควรสอนตั้งแต่ยังเยาว์วัย โดยคำนึงถึงเนื้อหาและตัวอย่างให้เหมาะสมกับวัย โดยใช้สื่อการสอน เช่น ภาพนิ่ง การเล่านิทานที่มีคติเตือนใจหรือนักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันในอันที่จะส่งเสริมจริยธรรม

✓ 3. นโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่เรื่องจริยธรรมของครูและนักเรียน

✓ 4. เพราะถ้าผู้บริหารไม่สนใจในเรื่องจริยธรรมของครูและนักเรียน ชำร่วยกว่านั้นยังมีพฤติกรรมที่ขัดต่อจริยธรรม จะให้ครูและนักเรียนส่วนใหญ่มีความประพฤติที่พึงประสงค์เป็นไปได้ยาก

✓ 5. สภาพแวดล้อมนับว่ามีอิทธิพลต่อตัวเด็กเป็นอันมาก เพราะในวันหนึ่ง ๆ เด็กจะอยู่ในโรงเรียนประมาณ 7 - 8 ชั่วโมง เวลานอกนั้นจะอยู่นอกโรงเรียน ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากสิ่งแวดล้อมภายนอก จะทำให้เด็กเกิดความสับสน เพราะสภาพต่างๆ เหล่านี้จะขัดแย้งต่อการเรียนการสอนจริยธรรม ที่กล่าวมานั้น จะเน้นที่ครูผู้สอน โดยครูผู้สอนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ซึ่งครูในที่นี้ จะรวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาด้วย

ครูจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ควรได้ฝึกหัดสร้างคุณสมบัติต่างๆ เหล่านี้ให้เกิดขึ้น (กรมอาชีวศึกษา. 2528 : 85) คือ

1. ตั้งใจให้เด็กมีคุณธรรม เป็นเด็กดีในอนาคต
2. ฝึกตัวเอง โดยถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ ไม่ทำไม่ได้
3. เสี่ยงละความสุขส่วนตัว ไม่ใช่อยากทำอะไรตามสบาย
4. มีคุณธรรม คือ
 - 4.1 การไม่ตั้งอยู่ในความประมาท การพิจารณาตนเองโดยสม่ำเสมอ
 - 4.2 ฆราวาสธรรม 4 ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ
 - 4.3 สัปปริสธรรม 7 ได้แก่

ความเป็นผู้รู้เหตุ	ความเป็นผู้รู้จักผล
ความเป็นผู้รู้จักตน	ความเป็นผู้รู้จักประมาณ
ความเป็นผู้รู้จักกาล	ความเป็นผู้รู้จักชุมชน
ความเป็นผู้รู้จักเลือกคบคน	
 - 4.4 อิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

5. มีคุณสมบัติของความเป็นครู ได้แก่

ปิโย เป็นที่รัก

ครู เป็นผู้นำสรรเสริญ

ภยานิโย เป็นผู้สามารถอบรมศิษย์ได้

วตตัจจ เป็นผู้อดทนยอมรับคำเตือน

กมภีรญจ กต กตต เป็นผู้สามารถแสดงธรรมลึกซึ้งได้

โนฏฐฐาเน นิโยชเย เป็นผู้ไม่ชักชวนในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์

6. มีความสามารถในการถ่ายทอด และเขียนโครงการส่งเสริมจริยธรรมสำเร็จ เฉลิมเผ่า (2527 : 18 - 19) ได้กล่าวไว้ว่า การที่โรงเรียน จะปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กได้นั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกันดังนี้คือ

1. การบริหารโรงเรียน ได้แก่การปฏิบัติเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน การกำหนดระเบียบข้อบังคับ การควบคุม ติดตามผล

2. การจัดสภาพแวดล้อม ให้สอดคล้องกับการสอนของครู

3. การสอนของครู

4. การจัดกิจกรรมด้านจริยศึกษา

จริยศึกษา เป็นหลักการมุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนดีคนสมบูรณ์ เกิดทัศนคติที่ดีต่อศาสนาเกิด ความศรัทธาในจิตใจของแต่ละคน เป็นคนมีเหตุผล มีจิตใจดี คิดดี พูดดี ทำดี โรงเรียนสามารถที่จะสร้างเสริมโน้มน้าวจิตใจ ด้วยการบูรณาการในแต่ละวิชาโดยทุกฝ่ายร่วมมือกันทั้งผู้บริหาร และครูทุกคนในโรงเรียน ถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน

ชาเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524 : 186) ได้กล่าวไว้ว่า แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 ได้กำหนดให้มีการจัดจริยศึกษาในสถานศึกษา โดยให้ค่านึงองค์ประกอบ 5 ประการ ดังต่อไปนี้คือ

1. การดำเนินให้ผู้บริหารและคณะครูเป็นตัวอย่างดีในด้านความประพฤติและการปฏิบัติแก่นักเรียน

2. การจัดสิ่งแวดลอม และ สภาพแวดลอมในสถานศึกษา

3. การสอนจริยศึกษาในชั่วโมงการเรียนการสอน

4. การสอดแทรกจริยศึกษาในทุกวิชาที่สอนและทุกกิจกรรม

5. การจัดกิจกรรม ทางด้านจริยศึกษาในสถานศึกษา

พุทธทาส ภิกขุ (2505 : 199) ได้แสดงความคิดเห็น คือ

...การที่จะมีการศึกษาดี คือ มีการศึกษาจริยธรรมโดยเฉพาะจะสำเร็จประโยชน์ต่อนักเรียนได้จริงนี้จะต้องมี 3 องค์ประกอบ คือ

1. มีครูดี คือ มีครูซึ่งเป็นผู้มีคุณลักษณะสมบูรณ์ พร้อมทั้งด้านความรู้ความประพฤติเหมาะสมต่อการสอนคนให้เป็นคนดี มีความรู้อย่างแท้จริง
2. มีวิธีการสอนดี คือ เป็นผู้มีความสามารถสอนพัฒนานักเรียนให้มีลักษณะแห่งความเป็นพลเมืองดี ตามที่สังคมต้องการได้
3. มีสิ่งแวดล้อมดี คือ จัดสิ่งทั้งปวงที่นักเรียนจะเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางด้านกายใจ ให้มีลักษณะเอื้อต่อการพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้มีความประพฤติดี

สรุปได้ว่า การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ เอาใจใส่อบรมสั่งสอนจากผู้บริหารและครู เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่ดีงาม ถูกต้องของนักเรียน เป็นคนที่สมบูรณ์อย่างแท้จริงต่อไป และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ดำเนินชีวิตด้วยสันติสุข ก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมต่อไป

ผู้บริหารโรงเรียนกับแนวทางส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน

เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า โรงเรียนจะประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ ผลิदनักเรียนได้มีคุณภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานเป็นสำคัญ นั่นคือ ผู้บริหาร ถ้าเป็นผู้นำที่ดียอมนำผู้ใต้บังคับบัญชาให้ร่วมมือกันทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง (พนัส หันนาคินทร์. 2524 : 69) และผลสำเร็จของการบริหารงานขึ้นอยู่กับภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ดังที่ สำริ่ง เจริญแผ้ว (2527 : 18 - 19) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียน ...มีภาระหน้าที่สำคัญโดยตรง ต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เยาวชนของชาติ ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสังคมในภายภาคหน้า และเป็นบ้านแห่งที่สองของนักเรียนที่เป็นเป้าหมายหลักคุณลักษณะนิสัย คุณธรรม จริยธรรมให้ติดตัวเด็กต่อไป การเรียนการสอนคุณธรรม จริยธรรมจะได้ผลอย่างแท้จริงหรือไม่ จึงมีส่วนจากการจัดการบริหารโรงเรียนอย่างมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ที่จะเกื้อกูลการเรียนการสอนและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอย่างถาวร ทั้งนี้เพราะการปลูกฝังด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นความยากลำบากที่จะกระทำได้โดยการสอนอย่างเดียว ผู้บริหารที่เห็นการณ์ไกล และเข้าใจกระบวนการต่อเนื่องเหล่านี้ จะมีส่วนช่วยส่งเสริมเพื่อสร้างเยาวชนของชาติให้มีคุณธรรม และจริยธรรมได้อย่างแท้จริง

จากที่กล่าวข้างต้น การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน เป็นการพัฒนาคนเพิ่มพูนความรู้ความสามารถควบคู่ไปกับจริยธรรมผสมกลมกลืนด้วยกัน โดยมีตัวจักรใหญ่ที่สำคัญในโรงเรียน นั่นคือ ผู้บริหารโรงเรียน

ครูกับแนวทางการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน

ปัจจุบันสถานศึกษาทั่วทุกแห่งหัน มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการมาก จนบางครั้ง ลืมนึกไปว่า การศึกษาที่แท้จริงนั้นมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเจริญงอกงาม ทั้งความรู้และความประพฤติดี จึงควรให้ทั้งงานวิชาการ และการส่งเสริมจริยศึกษา ให้เจริญก้าวหน้าขึ้นควบคู่กันไปเสมอ ครู... เป็นผู้มีส่วนบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน

อำนาจ ทะพิงค์แก และชยันต์ วรรณระภูติ (2542) ได้ให้ความคิดเห็นว่าการส่งเสริม จริยศึกษานั้น จำเป็นที่ทุกสถาบันต้องประสานสัมพันธ์กันในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แต่ละฝ่ายต้องมีหน้าที่และมีส่วนรับผิดชอบอยู่ตลอดเวลา การศึกษาจริยธรรมเหมือนกับการศึกษา ทั่วไปที่เกิดขึ้นได้ทั้งในรูปแบบ (Formal) และนอกรูปแบบ (Non-Formal) และเป็นการศึกษาตลอด ชีวิต (Life-long-education) มีการปรับปรุงแก้ไขให้มีพลังชีวิตใหม่ (Revitalization) อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของสังคมและเป็นพลังจริยธรรมที่กล้าแข็ง เพื่อควบคุมความประพฤติ ต่อไป และแนวความคิดในเรื่องปลูกฝังจริยธรรมในโรงเรียนนี้

ศจ. ดร. อารี สัมหลวี ซึ่งได้บันทึกไว้ในการอภิปรายของการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับ จริยธรรมไทย เมื่อวันที่ 22 - 27 มกราคม พ.ศ 2523 ได้กล่าวว่า ถ้าเราจะจัดสอนจริยศึกษาให้ได้ผล เราต้องเน้นที่กระบวนการ (Process) ที่ใช้ปลูกฝังจริยธรรม นอกจากนั้นผู้บริหารและครูทุกคน ต้องมีจริยธรรมด้วย(กรมวิชาการ.2523:30)

ส่วน สาโรช บัวศรี (2527 : 59 - 63) กล่าวว่า วิธีดำเนินการเพื่อส่งเสริมจริยธรรม ในโรงเรียนนั้นกระทำดังต่อไปนี้

1. ตั้งคณะกรรมการจริยธรรมประจำในโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่กำหนดแผนงานในเรื่อง จริยธรรมตลอดทั้งปี และคอยควบคุมดูแลให้เป็นไปตามแผนนั้น รวมทั้งดำเนินการปรับปรุงแก้ไข แผนการปฏิบัติให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. จัดให้มีแผนงานการส่งเสริมจริยธรรมโดยดำเนินการดังนี้

- 2.1 สร้างบรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการให้การศึกษายอบรมและ การปฏิบัติเรื่องจริยธรรม เช่น

- 2.1.1 คณะครูร่วมกันประพฤติ ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

- 2.1.2 ชี้แจง กระตุ้น โน้มน้าว ให้นักเรียนมีความเข้าใจและเห็นว่าการ ประพฤติตนตามแนวทางจริยธรรมเป็นสิ่งมีเกียรติยิ่ง ไม่เป็นสิ่งน่าละอาย เพราะสิ่งน่าละอายนั้น คือ การทำความชั่ว

- 2.1.3 ตั้งกลุ่มหรือชุมนุมจริยธรรมศึกษาขึ้นในโรงเรียน

- 2.2 จัดให้มีการอบรมจริยธรรมโดยต่อเนื่องในโรงเรียน ผู้ให้การอบรม ได้แก่
 - 2.2.1 พระสงฆ์หรือผู้ทรงคุณวุฒิ
 - 2.2.2 ผู้บริหารโรงเรียน
 - 2.2.3 ครูประจำชั้นและครูเวรประจำวัน
3. จัดให้มีแผนงานควบคุมความประพฤติ เช่น
 - 3.1 ผู้ใดประพฤติผิดจริยธรรม หรือละเลยต่อธงไตรรงค์ตามควรแก่กรณีอย่างเคร่งครัด
 - 3.2 ผู้ใดประพฤติดีเด่นด้านจริยธรรม ต้องยกย่องสรรเสริญให้เกียรติผู้นั้นอย่างคิ
สกล นิลวรรณ (2524) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนจริยศึกษาในโรงเรียนต้องพยายามให้ผู้เรียน
ยึดมั่นในจริยธรรม มีความหนักแน่นอดทน และปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง โดยอาศัยหลักเกณฑ์ ดังนี้
 1. ใช้เหตุผลทางด้านพุทธิปัญญา
 2. จริยธรรมที่ปฏิบัติ ต้องมีคุณค่าต่อตนเอง ต่อสังคม และต้องปฏิบัติเป็นประจำจนเป็น
นิสัย
 3. ต้องปฏิบัติด้วยความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า ความสุขที่แท้จริง
ของบุคคล ต้องอยู่บนรากฐานของศีลธรรม
 สำหรับแผนพัฒนาจริยศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2527:15-32) ได้กล่าวถึงแนวทางการ
ส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนไว้ สรุปได้ดังนี้
 1. ดำเนินการร่วมมือกับวัดและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อจัดทำสื่อการเรียนการสอน
 2. จัดให้มีการฝึกสมาธิอย่างง่ายและเหมาะสมกับวัยแก่เด็กในวัยประถมศึกษา
 3. จัดอบรมบุคลากรที่รับผิดชอบทางด้านจริยศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการ
จัดการเรียนการสอนและการจัดจริยศึกษา
 4. จัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมที่เป็นมงคลและดีงามให้แก่นักเรียนตามวันสำคัญทาง
ศาสนา เช่น พระพุทธรูป รูปในชาดก หรือสัญลักษณ์ในทางพุทธศาสนา เป็นต้น
 5. จัดให้มีห้องพระ หรือห้องจริยศึกษา สำหรับนักเรียนในการกราบไหว้บูชาประกอบ
กิจกรรมทางศาสนา
 6. จัดกิจกรรมเสริมสร้างลักษณะนิสัย ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยประสานให้วัดและ
ชุมชนเข้าร่วมด้วย
 7. จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สนับสนุน หรือเอื้อต่อการเสริมสร้างลักษณะนิสัย
และจริยธรรมของนักเรียน สภาพแวดล้อมจะเป็นเสมือนภูมิป้องกันมิให้เด็กเสื่อมทางจริยธรรมได้
 8. จัดกระบวนการเรียนการสอนให้เน้นภาคปฏิบัติเป็นสำคัญ และมีการจัดอบรมทั้งใน
เวลาและนอกเวลาเรียน

9. พัฒนานุเคราะห์ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการสอนให้เป็นผู้นำแบบอย่างที่ดีในการเสริมสร้างจริยธรรม คุณธรรมที่พึงประสงค์

10. ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลทางจริยธรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับระบบการเรียนการสอน

11. พัฒนาครูให้มีความรู้ทางจริยธรรม วิธีการถ่ายทอดความรู้และคุณลักษณะของการเป็นครู

12. ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน วัด และสื่อมวลชนในด้านการเผยแพร่คุณธรรม จริยธรรม

13. ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูอาจารย์ที่สอนศีลธรรมดีเด่น

14. ครูควรนำข่าวอาชญากรรม หรือ ข่าวแปลกๆ มาวิจารณ์ วิเคราะห์ ประกอบการสอน ศีลธรรม

15. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์สภาพสังคมที่นำไปสู่ความเสื่อมโทรมของศีลธรรม

การส่งเสริมจริยศึกษาแก่นักเรียนต้องอาศัย หลักศาสนาและหลักวิชาการสัมพันธ์กันไป ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนเป็นสำคัญ ร่วมกันกำหนด ประยุกต์ สร้างสรรค์ ให้สามารถปฏิบัติได้ มีขอบเขตกว้าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านการกำหนดนโยบาย
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
3. ด้านการนิเทศการสอน
4. ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน

1. ด้านการกำหนดนโยบาย

นโยบายเป็นทิศทางรวมศูนย์พลังงาน เพื่อพุ่งไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ งานการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนก็เช่นกันจะดำเนินการเป็นผลสำเร็จ หรือมีประสิทธิภาพน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกำหนดยุทธศาสตร์ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิกล่าวไว้ดังนี้

สาโรช บัวศรี (2522 : 35) กล่าวว่า แนวทางปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงจริยธรรมที่พึงประสงค์ได้แก่

1. การกำหนดนโยบายเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับจริยศึกษาไว้ปฏิบัติ

2. กำหนดวิธีสอนจริยศึกษาให้เป็นไปตามแนวนโยบายนั้น

ส่วน สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 164) ให้ทัศนะว่า “...โรงเรียนต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจนออกมาเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงานกิจกรรมทางจริยศึกษาทุกรูปแบบ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน...

นโยบายเป็นส่วนสำคัญที่ใช้กำหนดแนวทางการปฏิบัติ ให้ตรงสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ ดังนั้นการดำเนินงานของทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงต้องพยายามปฏิบัติให้สอดคล้องสนับสนุนกัน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย มิเช่นนั้นการดำเนินงานจะหมดประสิทธิภาพ ซึ่งแผนพัฒนาจริยศึกษาได้สรุปผลไว้ว่า การดำเนินงานด้านการพัฒนาจริยศึกษาในระยะที่ผ่านมา ขาดนโยบายและมาตรการที่มีประสิทธิภาพในอันที่จะให้สถานศึกษา หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้ยึดปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้การเปลี่ยนนโยบายของรัฐหรือความมุ่งหมายของหลักสูตร ไปสู่วัตถุประสงค์ การกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน จึงควรกำหนดนโยบายให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ลักษณะนี้ ชำเลียง วุฒิจันทร์ (2524 : 98) ได้กล่าวไว้ว่า

...การเรียนการสอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ทุกวิชา ทุกกรณี ครู อาจารย์ ผู้สอน ทุกคนต้องตระหนักถึงปรัชญาของสถานศึกษาและสอดคล้องหรือส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน ในเวลาสอน เวลาเรียน ในทุกวิชา ทุกโอกาส และในหลักสูตรประถมศึกษา แต่ละแผน เมื่อสอบเสร็จแล้วมิใช่จะจบสิ้นแค่นั้น การสอนจริยศึกษาเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง ต้องสอนตลอดเวลา ทุกโอกาส และทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งต้องสอนให้สัมพันธ์กับกลุ่มอื่น ๆ และกลุ่มของตนเอง... บรรณาธิการ. 2526 : 9)

ในภาพรวมของการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนจะต้องดำเนินการให้เป็นไปในรูปของกระบวนการประสานสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน กล่าวคือ สิ่งทั้งปวงในโรงเรียนได้แก่ บุคลากรทุกฝ่าย ทุกคน สภาพแวดล้อม การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักเรียนและอื่น ๆ ต้องมีคุณลักษณะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ เอื้อต่อการส่งเสริมจริยศึกษาแก่นักเรียน การปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจจริยศึกษาได้ ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและมากที่สุด ดังคำกล่าวของ วศิน อินทสระ (2518) ซึ่งมีความเห็นว่า ร่างกายกับจิตใจมีความสัมพันธ์กัน เมื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่สมบูรณ์บกพร่องย่อมส่งผลถึงอีกสิ่งหนึ่ง จะเห็นจากบางคนถึงกับละเมิดศีลธรรม ประเพณี เมื่อสภาพร่างกายผิดปกติโดยที่จิตใจไม่สามารถต่อต้านการเร่งเร้าของความต้องการทางร่างกายที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงได้จริยศาสตร์ จึงมีความสัมพันธ์กับชีววิทยาด้วย

ด้านการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมจริยศึกษาแก่นักเรียน ควรที่คณะครูในโรงเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องเป็นแนวเดียวกัน ดังผลการวิจัยของ บุญยีน สุภาพ, วณิช สุวรรรัตน์ และ สุขเชษฐ์ มาเหรัมย์ (2524 : 35 - 38) สรุปไว้ดังนี้

1. ควรจัดอบรม ครู อาจารย์ ผู้สอนจริยธรรม
2. ครู อาจารย์ ผู้สอน ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่าง
3. ควรพิจารณาบรรจุครูผู้สอนจริยธรรมที่มีความถนัดในการสอน และคุณสมบัติ

เหมาะสม

4. ควรสอนวิชาจริยธรรม โดยให้มีการฝึกภาคปฏิบัติ
5. ควรจัดอุปกรณ์ที่เหมาะสมประกอบการเรียนการสอนวิชาจริยธรรม
6. ควรจัดให้มีกิจกรรมทางศาสนา
7. ควรให้มีการยกย่อง ชมเชยครูที่มีความประพฤติดีเป็นแบบอย่าง
8. ควรให้มีการประกวดมารยาทนักเรียน โดยมีรางวัลเป็นกำลังใจ
9. ควรมีการสอนการฝึกวิชาจริยธรรมแทรกไว้ในทุกวิชา
10. ควรให้ครูอาจารย์ทุกคนเน้นเรื่องจริยธรรมในวิชาอื่น ๆ ด้วย
11. ควรจัดให้มีวิชาจริยธรรมในหลักสูตรทุกชั้น
12. ควรขอให้ครูทุกคนร่วมกันให้การอบรมจริยธรรมแก่นักเรียน
13. ควรจัดให้มีการทัศนศึกษาที่เกี่ยวกับวิชาจริยธรรม
14. ผู้สอนควรปรับปรุงการสอนให้ทันสมัย หากความรู้เพิ่มเติมเสมอ
15. ควรจัดทำเอกสาร คู่มือประกอบบทเรียน
16. เชิญวิทยากรในท้องถิ่น ผู้มีความชำนาญในเรื่องจริยธรรม ศาสนามาให้การอบรม

แก่นักเรียน

17. ควรสอนหลักการแนวปฏิบัติที่ถูกต้องของศาสนา
18. ควรติดตามผลการสอน โดยเน้นประเมินพฤติกรรมนักเรียน
19. ควรจัดให้มีวิทยากรมาบรรยายพิเศษด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นแนวคิดที่สะท้อนมาจากปัญหาความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนโดยตรง ประเด็นดังกล่าวผู้บริหารควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อส่งเสริมจริยศึกษาต่อไปคือ

1. ให้ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน
2. ให้ครูกวาดขันนักเรียนทั้งด้านความรู้และความประพฤติ
3. ให้ครูรประจำวันกล่าวอบรมความประพฤตินักเรียนก่อนเข้าห้องเรียน
4. ให้ครูยกย่องหรือมอบรางวัลแก่นักเรียนที่มีความประพฤติดี
5. ให้ครูประจำชั้นพบปะกับผู้ปกครองของนักเรียนทุกคนในชั้น เพื่อติดตามผลการเรียน

ความประพฤติ และเชื่อมความสัมพันธ์ ความเข้าใจระหว่างบ้านกับ โรงเรียน

6. เชิญผู้นำท้องถิ่นปฏิบัติคุณธรรมมาร่วมให้ข้อคิดหรือเป็นวิทยากรอบรมนักเรียน
7. ให้ครูสังเกต ติดตามความประพฤตินักเรียนทั้งในและนอกเวลาเรียน
8. กำหนดระเบียบโรงเรียนว่าด้วยจรรยาบรรณนักเรียน
9. ให้ครู นักเรียน ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ร่วมกับวัดและชุมชน
10. ให้นักเรียนเข้าร่วมช่วยเหลือ หรือบริการในงานการกุศลที่จัดขึ้นที่วัด

นอกจากนี้ควรกำหนดคุณลักษณะดังกล่าว ให้ครอบคลุมไปถึงด้านการจัดสภาพแวดล้อม การนิเทศการสอน และการจัดกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปในรูปกระบวนการส่งเสริมจริยศึกษาอย่างแท้จริง

2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งที่จะสนับสนุน จูงใจให้นักเรียน มีพฤติกรรมตามที่ประสงค์ สุปรีชา หิรัญโร (2528 : 57) ได้ให้ทัศนะว่าอาคารเรียน และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรม ทัศนคติ ค่านิยม สติปัญญา และ สังคมของนักเรียนและครู

ส่วน บรรจง ชูสกุลชาติ (2530 : 79) ได้กล่าวเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมไว้ดังนี้ ...ขอให้ปลงใจเชื่อเสียเถิดว่าหลักจิตวิทยาเป็นปัจจัยบนนี้นั้นนักจิตวิทยาเชื่อกันว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลกว่ากรรมพันธุ์มากนัก สิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดของนักเรียนคือ ครู และผู้บริหาร สถานศึกษา ต่อมาคือบริเวณโรงเรียนต่อไปคือ เครื่องมืออุปกรณ์ สื่อการสอนทั้งหลาย รวมทั้งความคิด คำพูด การกระทำในสถานศึกษา เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนทั้งปวง จงสร้างจงรักษา จงพัฒนา ในสิ่งทั้งปวงให้มีคุณภาพ สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างคุณภาพนักเรียน...

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อการส่งเสริมจริยศึกษานั้น ผู้บริหารโรงเรียน ต้องกำหนดขอบข่ายให้ครอบคลุมถึงสิ่งทั้งปวงในโรงเรียน ได้แก่ อาคาร สถานที่ บริเวณโรงเรียน วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน กระบวนการเรียนการสอนและการประพฤติปฏิบัติของบุคลากรทุกฝ่าย ทุกคนในโรงเรียน เพราะต่างมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมจริยศึกษาแก่นักเรียน เนื่องจากสิ่งแวดล้อมที่จำกัดอยู่ในบ้าน และในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ของนักเรียน พฤติกรรมของครู ผู้ปกครอง และ สื่อมวลชน จะเป็นองค์ประกอบให้เด็กแสดงพฤติกรรมตามที่ได้รับเอาใจใส่ เด็กจะยึดถือและ ปฏิบัติตามจนเป็นนิสัยตลอดไป หากนักเรียนได้รับสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จะเกิดขึ้นกับเด็กตามมา

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีส่วนประกอบ ดังนี้

โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทต่อนักเรียนทุกคน เพราะนักเรียนใช้ชีวิตอยู่ที่โรงเรียนมากในแต่ละวัน และครูคือผู้แนะนำความรู้ความประพฤติ โดยเฉพาะสอนให้เป็นผู้มีการปฏิบัติดีนั้น อาจกล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมและบรรยากาศทั้งปวงภายในบ้านหรือโรงเรียน ควรสอดคล้องสัมพันธ์กับคำสอนของครูด้วยเพื่อให้นักเรียนเกิดศรัทธาเห็นจริง ซึ่ง ก่องแก้ว เจริญอักษร (2522 : 46 - 48) ได้กล่าวถึง การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมส่งเสริมจริยธรรมได้ดังนี้

1. บริเวณโรงเรียน ไม่ว่าจะคับแคบหรือกว้างขวางต้องให้สะอาดเป็นศรีสง่าแก่โรงเรียน ควรประดับดอกไม้ ต้นไม้ เพื่อจะสร้างบรรยากาศที่ดีแก่สายตา และจิตใจนักเรียนให้รักโรงเรียน อาณาบริเวณ โดยเฉพาะหน้าประตูโรงเรียน เสาธง ห้องประชุมมีความหมายต่อนักเรียนมาก

2. สถานที่ควรให้อุทิศสิทธิ์ นำเคารพกราบไหว้ เช่น สถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูป หรือที่ตั้งของบุคคลสำคัญในระดับต่าง ๆ ควรมีการเปลี่ยนแปลงเครื่องประดับเปลี่ยนดอกไม้ ให้น่าสง่างามงามเสมอ

3. จัดให้มีป้ายแสดงคติธรรม คำขวัญทางศาสนา ป้ายแสดงปรัชญา คุณธรรมที่โรงเรียน ยึดมั่น ติดประกาศในที่อันควร คติธรรมที่โรงเรียนต้องการเข้าไปด้วย เพื่อจะได้เป็นการสอน จริยธรรมผ่านสายตาของนักเรียน ทั้งจะทำให้นักเรียนรักการอ่านโดยปริยาย

4. ควรจัดให้มีกิจกรรมนักเรียน เนื่องในวันสำคัญทางศาสนาหรือประเพณีวัฒนธรรม รายละเอียดของกิจกรรมในแนวดังกล่าว จะช่วยให้นักเรียนซาบซึ้งมองเห็นคุณค่าจริยธรรม วัฒนธรรมได้

5. การจัดงานประจำปีของโรงเรียน เช่น การให้นักเรียนร่วมกันแสดงละครคติธรรม การร่วมมือกันทำงานให้โรงเรียน ความใกล้ชิดระหว่างครูและนักเรียนเป็นผลพลอยได้จากกิจกรรม ที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการปรับตัว และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นเป็นการสอนจริยธรรมผ่านการประพฤติต่อกัน

6. แบบอย่างจากคณะครูในโรงเรียน เช่น การทักทายไหว้กราบระหว่างครูและนักเรียน ไม่คุยกันในห้องประชุม การไม่แสดงอารมณ์ฉุนเฉียวใส่นักเรียน การทักทาย การให้ความเอาใจใส่แก่นักเรียน เป็นช่องทางให้นักเรียนได้พบเห็นจริยธรรมจากการประพฤติปฏิบัติต่อกันของครู

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมจริยธรรมแก่นักเรียนควรสอดคล้องเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ
2. สภาพแวดล้อมทางจิตใจ

1. การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

เป็นสภาพแวดล้อมที่มนุษย์ให้การรับรู้ความรู้สึก เป็นสภาพแวดล้อมพื้นฐานของมนุษย์ มีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัยนักเรียนได้ง่ายได้แก่

- 1.1 อาคารเรียน และบริเวณทั่วไปไม่มีความสะอาด ระเบียบเรียบร้อย
- 1.2 จัดป้ายแสดงคำขวัญ คำสอนพุทธศาสนา คติพจน์ อาคารเรียนบริเวณโรงเรียน
- 1.3 จัดให้มีพระพุทธรูป ภาพพุทธประวัติไว้ในห้องเรียน
- 1.4 จัดป้ายนิเทศผลงานของผู้นำหรือบุคคลที่มีคุณธรรมดีเด่น
- 1.5 จัดแสดงวันสำคัญทางพุทธศาสนา

นอกจากนี้ความสะอาดแสดงให้เห็นจิตใจของผู้อาศัยในบ้าน สภาพแวดล้อมทางวัตถุจะมีผลต่อสภาพแวดล้อมทางจิตใจ

2. สภาพแวดล้อมทางจิตใจ

นักเรียนจะมีบุคลิกลักษณะทัศนคติต่อจริยธรรมเป็นผลจากสภาพแวดล้อมในส่วนซึ่งได้แก่

- 2.1 จัดให้มีห้องจริยศึกษาในโรงเรียน
- 2.2 จัดประกวดนักเรียนมารยาทดีเด่น
- 2.3 จัดให้มีป้ายแสดงรายชื่อประวัตินักเรียนที่มีความประพฤติดี

สรุปได้ว่าการส่งเสริมจริยธรรมแก่นักเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งที่จะสนับสนุน จูงใจ ให้นักเรียนมีพฤติกรรมตามที่ประสงค์ได้

3. การนิเทศการสอน

ครูเป็นสิ่งแวดล้อมสำคัญยิ่งที่ใกล้ชิดกับนักเรียน และการปฏิบัติการสอนของครูเป็นเครื่องมือจะต้องได้รับการพิจารณา โดยผู้บริหารหรือเพื่อนครู โดยการนิเทศการสอน

คุณลักษณะของการนิเทศการสอนนั้น พันธ์ หันนาภินทร์ (2524 : 207) กล่าวไว้ว่า “...การนิเทศการสอนไม่ใช่เรื่องการตรวจจับผิด แต่เป็นการที่ผู้นิเทศเข้าไปเพื่อช่วยเหลือแนะแนวให้เกิดการปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหาให้หมดไป ขณะเดียวกันก็พยายามสร้างความสามารถในการสอนของครูให้สูงขึ้น ผู้นิเทศควรใช้วิธีสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นเพื่อทำให้ครูผู้สอนแน่ใจ และไว้วางใจว่า ผู้นิเทศ คือผู้หวังดีที่จะร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ได้ดีที่สุดที่สุด

จะเห็นได้ว่าการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำและคอยช่วยเหลือประสานงานตลอดจนให้คำปรึกษาหารือแก่ครู ในเรื่องส่วนตัวและในหน้าที่การงาน ในบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย การสอนของครูเป็นเครื่องมือสำคัญต่องานส่งเสริม

จริยศึกษาในโรงเรียน งานการส่งเสริมนี้จะประสบผลสำเร็จได้รับผลิตผลมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการสอนของครูเป็นสำคัญ

การนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน

ครูควรคำนึงไว้ว่า การสอนในทุกวิชาครูต้องพยายามสอนให้นักเรียนเข้าใจมากที่สุด ในวิชาหรือเนื้อเรื่องที่สอน เพื่อนักเรียนจะได้เกิดความรู้ ทักษะ ทักษะตรงตามจุดมุ่งหมาย จริยศึกษา เป็นเรื่องที่มีสาระนามธรรม ดังนั้นการที่จะเกิดความรู้ ความเข้าใจถือปฏิบัติเป็นลักษณะนิสัยของตนต้องมีประสบการณ์ การตั้งใจ ทักษะ ทักษะ เช่น การให้เห็นแบบอย่างที่ดีของครู เพื่อน การได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาอย่างต่อเนื่อง

พณีส หันนาคินทร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2521 : 45) ก็ได้กล่าวถึงหลักการสอน จริยศึกษาและค่านิยมไว้ดังนี้

1. ให้ครูมุ่งเล็งถึงการปฏิบัติมากกว่าเนื้อหา เพราะสิ่งที่ต้องการแท้จริงจากการสอน คือ การปฏิบัติจริยธรรม และค่านิยมนั้น ๆ มากกว่าความสามารถที่จะจดจำเนื้อหาหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้

ในกรณีนี้ ผู้บริหารควรชี้วัตถุประสงค์ของการสอนให้ครูได้ตระหนักว่าเป้าหมายการสอนและผลของการสอนที่แท้จริงที่พฤติกรรมปฏิบัติของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. ให้คณะครูในโรงเรียนร่วมมือกันสอนหรืออบรมนักเรียนทุกระดับชั้น การสอนหรืออบรมของครูถ้าได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และทุกฝ่ายร่วมมือกันอยู่ในทิศทางเดียวกัน เชื่อแน่ว่านักเรียนจะเป็นผู้มีจริยธรรมสมดังเป้าหมาย และวัตถุประสงค์

3. ให้ครูสอดแทรกการสอนหรือการอบรมจริยศึกษาเข้าไปในทุกวิชา ทุกโอกาส เพราะเป็นกลวิธีสำคัญที่จะทำให้งานการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีความสำคัญเป็นส่วนรวม

4. การประพฤติและปฏิบัติของครู ต้องสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการปลูกฝังและพัฒนาแก่นักเรียน ทั้งนี้เพราะครูจะเป็นแบบอย่าง แบบฉบับ ซึ่งนักเรียนจะปฏิบัติตามได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรโน้มน้าวให้คณะครูได้ร่วมกัน ประพฤติปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับจริยศึกษา และกรอบคำสอนของตน คือ มุ่งแสวงหาความรู้และประพฤติดี ปฏิบัติดี เพื่อเป็นแบบอย่าง จูงใจนักเรียนให้รักความเป็นผู้มีจริยธรรมด้วยกัน

สรุปหลักการกว้าง ๆ การนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมจริยศึกษาได้ดังนี้

1. เสนอแนะให้ครูอบรมความประพฤตินักเรียนพร้อมไปกับการสอน
2. เสนอแนะให้ครูเน้นพิจารณาการประพฤติปฏิบัติของนักเรียนมากกว่าการตอบคำถาม

ข้อสอบ

3. เสนอแนะให้ครูนำเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันในแนวศีลธรรมมาชี้แนะให้นักเรียน
4. เสนอแนะให้ครูเอาใจใส่ตักเตือน อบรม สังเกต คำพูดมารยาท ตลอดจนการแต่งกาย
ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
5. ให้มีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นที่เป็นแบบอย่างที่ดีมาแนะนำหรือสอนประกอบ
6. จัดหาเอกสาร หนังสือ เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนได้ค้นคว้ามากขึ้น
7. ให้ครูนำนักเรียนที่มีความประพฤติในโรงเรียนมาเป็นวิทยากรประกอบการสอน
8. เสนอให้ครูศึกษาภูมิหลังความประพฤตินักเรียนทุกคนในชั้นเรียน

4. ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

ความเป็นผู้ที่มิจริยศึกษา ต้องมีความประพฤติ ปฏิบัติดี การสอน ส่งเสริม จริยศึกษา แก่นักเรียน โรงเรียนต้องดำเนินการให้นักเรียนได้เรียนรู้ ด้วยการฝึกปฏิบัติร่วมกันเป็นสำคัญ เรียกว่า การจัดกิจกรรมนักเรียน

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 : 21 ได้กล่าวถึงเรื่องการจัดกิจกรรมนักเรียน “...รัฐพึงสนับสนุนกิจกรรมเยาวชน และจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีบุคลิกภาพที่ดีมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมไทย ยึดมั่นร่วมมือกันบำรุงรักษา และป้องกัน สถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์...”

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ, 2521 : 22-25) ได้กำหนดกิจกรรมนักเรียนไว้ทั้งหมด 10 ประการ ซึ่งในจำนวนดังกล่าวนี้ จัดเป็นกิจกรรมที่มีสาระขอบข่ายเกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนโดยตรงรวม 3 ประเภทได้แก่

1. กิจกรรมลูกเสือหรือยุวกาชาด หรือ เนตรนารี หรือกิจกรรมผู้นำเพื่อประโยชน์
2. กิจกรรมศาสนา
3. กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย

การจัดกิจกรรมนักเรียนในที่นี้ จึงหมายถึง กิจกรรมใด ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียน ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในด้านการปลูกฝัง พัฒนาบุคลิกลักษณะนิสัยนักเรียนให้องงามด้วยหลักของความรู้ และความประพฤติควบคู่กัน

หลักในการจัดกิจกรรมนักเรียนที่สำคัญคือ คณะครูทุกคนและนักเรียนเอาใจใส่ต่อการดำเนินงานให้พร้อมเพียงเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสนใจ ติดตามผลเพื่อให้งานการจัดกิจกรรมนักเรียนปราศจากปัญหาอุปสรรคและสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ ซึ่งได้มีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสอนจริยศึกษาว่าควรที่จะทำได้ตลอดเวลา ในการเรียนการสอนคือ (กองบรรณาธิการ, 2526 : 9) “...การสอนจริยศึกษาเป็นกิจกรรมต่อเนื่องสอดแทรกได้ตลอดเวลา ทุกโอกาส ทุกสถานการณ์ ทั้งควรสอนให้สัมพันธ์กับกลุ่มอื่น ๆ ...”

การจัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน

ภาคปฏิบัติของการจัดกิจกรรมนักเรียน เพื่อส่งเสริมจริยศึกษาแก่นักเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรได้คำนึงถึงหลักในการจัดกิจกรรมนักเรียนซึ่งมีผู้เสนอแนะไว้ดังนี้

กองบรรณาธิการ ประชาศึกษา (2526 : 8) ได้เสนอแนะว่าโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการปลูกฝังความคิด และนิสัยที่ดีให้กับนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนหลาย ๆ อย่าง จัดทุกเวลา ทุกโอกาส ได้แก่ ส่งเสริมการประกวดแข่งขัน การปฏิบัติของนักเรียนในเรื่องของความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน การทำงานกลุ่ม และมรรยาทต่าง ๆ โดยการให้คะแนนหรือรางวัลเป็นเครื่องตอบแทน วิธีการเหล่านี้จะให้นักเรียนได้พบเห็น แต่สิ่งที่เป็นตัวอย่างสำหรับนำไปคิดแล้วตัดสินใจ นำไปปฏิบัติในสิ่งที่ตั้งใจต่อไป

ในทำนองเดียวกับ สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 177) ก็ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทางด้านจิตใจ น้ำใจและศีลธรรม อาจแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. กิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ
2. กิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม
3. กิจกรรมชมรมอาสาพัฒนา
4. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี การอยู่ค่ายพักแรม

ส่วนแนวทางการดำเนินกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมนั้น โรงเรียนอาจดำเนินการได้ดังนี้

1. พานักเรียนออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น พาไปเวียนเทียน ชมวัด ฟังเทศน์ หรือแนะนำศึกษาสถานที่สำคัญ เป็นต้น
 2. การจัดกิจกรรมศาสนาในโรงเรียน เช่น เชิญวิทยากรมาบรรยายธรรมะ จัดให้มีการทำบุญตักบาตรในโรงเรียน นิมนต์พระมาเทศน์ การหล่อเทียนพรรษา เป็นต้น
- กิจกรรมที่ควรปฏิบัติสม่ำเสมอ ได้แก่ การสวดมนต์ การนั่งสมาธิ การให้การอบรมศีลธรรม ตลอดจนการให้คำแนะนำที่ควรปฏิบัติ เป็นต้น

จากแนวทางต่าง ๆ เหล่านี้ อาจนำมาประมวลจัดเป็นกิจกรรมนักเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียน เช่น

1. จัดโครงการมอบประกาศเกียรติบัตรหรือรางวัลแก่นักเรียนที่ประพฤติดี
2. นำนักเรียนไปทำบุญตักบาตรหรือเวียนเทียนที่วัดร่วมกับผู้ปกครองนักเรียน
3. จัดประกวดเล่านิทานธรรมะหรือนิทานชาดก
4. จัดการแสดงนักเรียน โดยเน้นเนื้อเรื่องเป็นคติธรรม
5. นิมนต์พระสงฆ์มาแสดงปาฐกถาธรรมที่โรงเรียน เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

งานวิจัยด้านการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนที่มีขอบข่ายเกี่ยวข้องกับใกล้เคียงมีดังนี้

สมพร จารุณี (2514) , ปราณี วิฑูรวานิชย์ (2515) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ตรงกันว่า ครูทุกคนในโรงเรียนควรให้ความร่วมมือด้วยการร่วมกันอบรมสั่งสอนศีลธรรมจรรยาแก่นักเรียนในทุกโอกาสที่กระทำได้นักเรียนนิเทศก์ เขตการศึกษา 8 กรมสามัญศึกษา (2523) ได้วิจัยเรื่องสภาพการจัดจริยศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8 ผลการวิจัยได้สรุปเป็นภาพรวมไว้ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้สำรวจพื้นฐานเดิมทางจริยธรรมของนักเรียน เจตคติของนักเรียนส่วนใหญ่แสดงให้เห็นความใฝ่ชอบในแนวทางจริยธรรม แต่พฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการอบรมในโรงเรียนยังไม่สอดคล้องกัน โรงเรียนมีโครงการประเภทการจัดสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนน้อยกว่าโครงการประเภทให้การอบรมและจัดกิจกรรม ครูทุกคนยอมรับภาระในการอบรมนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่แนวทางการอบรมยังไม่เหมือนกัน การสอนสอดแทรกจริยธรรมในวิชาต่าง ๆ มีน้อยมาก ครูใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่ในการอบรม มีตามเวลาเฉพาะการวัดผล การประเมินผล ส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความจำใช้การสังเกตในการประเมินผลตามจุดมุ่งหมายของโครงการที่โรงเรียนจัดขึ้น ครูติดตามผลประเมินผลได้ไม่ทั่วถึง

อารี จำปาทอง (2532) ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูใน 4 ด้านคือ การกำหนดนโยบาย การจัดสภาพแวดล้อม การนิเทศการสอน และการจัดกิจกรรมนักเรียน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูที่มีต่อการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากเพียง 2 ด้านคือ การกำหนดนโยบาย การนิเทศการสอน ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมและการจัดกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

งานวิจัยต่างประเทศ

โดแนล อาร์เธอร์ เลา (1971) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ค่านิยมทางศาสนาของครูประถมศึกษาซึ่งมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่แสดงให้ปรากฏในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูระดับประถมศึกษา จำนวน 207 คน จากโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นตัวอย่างในเขตเซาท์เวสต์ อาร์แคนซัส ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูซึ่งมีการแสดงทัศนคติเกี่ยวกับศาสนาตามแบบ

แผนเดิม มีการแสดงออกทางด้านค่านิยม ทางศาสนาแตกต่างจากครูที่มีทัศนคติเกี่ยวกับศาสนาที่ไม่ใช่แบบแผนเดิมอย่างเห็นได้ชัดในด้านจุดมุ่งหมายของศาสนานั้น ครูทั้งสองกลุ่มไม่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า การฝึกหัดครู มุ่งความสนใจในด้านการสร้างหลักสูตรที่จะเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับผู้ที่จะเป็นครูในอนาคตให้มีความตระหนักถึงการสร้างค่านิยมให้เกิดขึ้นกับตนเอง อันเป็นการให้ความรู้ด้านทัศนคติและค่านิยมมีประสบการณ์ในการที่จะนำเอาความรู้เหล่านี้ไปใช้ในการตัดสินใจความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ปัจจุบันได้ดีขึ้น

เรมอนต์ อาร์ไรต์ (1965) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศีลธรรมและจริยธรรมการสอนในห้องเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทัศนคติของครูเกี่ยวกับการสอนศีลธรรมในโรงเรียน ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นว่าควรจะเน้นเรื่องศีลธรรมจรรยาในการสอนในห้องเรียน วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้คือ การสัมภาษณ์ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาใน ซานดิเอโก ด้วยการสุ่มตัวอย่างจากครูที่สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ จำนวน 105 คน เพื่อถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการสอนศีลธรรม ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูมีความคิดเห็นว่า ครูทุกคนควรสอนศีลธรรมจรรยา และควรที่จะมีการสอนในห้องเรียน ครูหมวดวิชาต่าง ๆ ควรที่จะแทรกการสอนศีลธรรมไว้ในวิชาที่ตนสอน ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากเห็นว่าศีลธรรมเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องสอนในห้องเรียน ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยไม่เห็นด้วยถึงการจัดสอนศีลธรรมในห้องเรียน

โรนัลด์ พอลลอคโกบาร์ดี (1982) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของครูที่ใช้เหตุผลในทางจริยธรรมกับนักเรียน โดยใช้ลำดับขั้นการพัฒนาจริยธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลของครูที่ใช้เหตุผลในทางจริยธรรมกับนักเรียน โดยใช้ลำดับขั้นการพัฒนาจริยธรรมของโคลเบิร์ต โดยตั้งสมมติฐานว่าครูที่เคยได้รับการพัฒนาจริยธรรมด้วยตนเองมาโดยเฉพาะย่อมพัฒนาจริยธรรมได้ดีกว่าครูที่ขาดประสบการณ์ด้านนี้ การวิจัยนี้ใช้ประชากร คือ ครูโรงเรียนขนาดกลางที่อยู่ในตำบลเล็ก ๆ ทางตะวันตก ของเมืองบอสตัน มลรัฐแมซซาชูเซต สหรัฐอเมริกา ครูเหล่านี้ได้ผ่านการฝึกทั้งในด้านเทคนิค การนำการอภิปรายทางจริยธรรม และยังได้เข้าร่วมในการอภิปรายทางจริยธรรมที่ยาก ๆ เพื่อส่งเสริมและยกระดับขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมในตนเองของครูเหล่านั้น ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามให้ครู และนักเรียนตอบทั้งก่อนและหลังกระบวนการ และใช้แบบสอบถามเดียวกันนี้กับครูอีกกลุ่มในกลุ่มควบคุมที่ไม่เคยมีประสบการณ์ ด้านการพัฒนาการทางจริยธรรมมาก่อนเลย โดยให้ครูและนักเรียนตอบก่อนและหลังกระบวนการเช่นกัน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งกลุ่มครูที่เคยมีประสบการณ์ และกลุ่มควบคุมมีระดับขั้นของการพัฒนาการทางจริยธรรมดีขึ้น แต่เมื่อนำทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกันแล้วปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยสรุปว่า

1. การให้การอบรมครูยังไม่เพียงพอ
2. ผู้วิจัยคิดว่ามีนัยสำคัญอยู่ตรงที่ว่าครูแต่ละคนแม้จะรู้และเข้าใจในสถานการณ์ยาก ๆ นั้นก็ตาม แต่ก็อาจมีปฏิกิริยา แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของเขา
3. อาจจะเป็นไปได้ในกรณีที่ครูยังไม่เข้าใจสถานการณ์ที่ยากนั้นจริง จนกว่าเขาจะมีประสบการณ์ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า การวิจัยครั้งต่อไป ควรมุ่งวิจัยชั้นเรียนกับครูในฐานะที่เป็นผู้พัฒนาจริยศึกษาให้ดีขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยทั้งหมด การสอนศีลธรรมจรรยาในโรงเรียนพบว่า มีปัญหาอยู่ที่ขอบเขตวิธีสอน การจัดกิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อม การให้การฝึกอบรม การร่วมมือของครูทุกคนในการบูรณาการการสอน จะมีส่วนช่วยส่งเสริมการพัฒนาจริยศึกษาให้แก่แก่นักเรียนโดยตรง ภาระหน้าที่เหล่านี้ ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่อันสำคัญยิ่งในการที่จะให้ความสำคัญ การสอนจริยศึกษาควบคู่กับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำไจ จังหวัดสมุทรปราการ มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey Research) ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purpose Sample) ได้แก่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนอัสสัมชัญสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวนทั้งหมด 184 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 12 คน ครู จำนวน 172 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม(questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและแปลงจากแบบสำรวจต่างๆ แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ เครื่องมือที่ดัดแปลงมานี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของผู้บริหารและครู ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อม ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(rating scale) มี 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา 2 ลักษณะ คือ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(rating scale) มี 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด และลักษณะคำถามปลายเปิดอีก 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านนิเทศการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรม

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากตำรา ผลการวิจัย เอกสาร บทความต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู ที่ทำการวิจัยในลักษณะต่าง ๆ และได้การหาค่าความเชื่อมั่นเรียบร้อยแล้วว่มาคัดเลือกตัดแปลง

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ภาคผนวก) จากนั้นนำไปปรึกษาประธาน ฯ และคณะกรรมการที่ปรึกษาการจัดทำงานวิจัยนี้ เพื่อเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content analysis) แล้วนำไปแก้ไขปรับปรุง ให้สอดคล้องเหมาะสม และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของ การวิจัย

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูในโรงเรียนเซนต์โยเซฟพิพัด จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 36 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง ที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ซึ่งคำนวณด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺

โดยทางด้านการกำหนดนโยบาย	มีค่าความเชื่อมั่น = .9157
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	มีค่าความเชื่อมั่น = .9024
ด้านการนิเทศการสอน	มีค่าความเชื่อมั่น = .8901
ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน	มีค่าความเชื่อมั่น = .8590
และเมื่อวิเคราะห์ทั้ง 4 ด้านแล้ว	มีค่าความเชื่อมั่น = .9610

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังจริยศึกษาแก่นักเรียน มีค่าความเชื่อมั่น = .8973

4. นำแบบสอบถามไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร และครู โรงเรียนเซนต์โยเซฟ ทิพวัล และโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มทดลอง และกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 โรงเรียน
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มตั้ง 1 เมษายน 2542 ถึงวันที่ 22 เมษายน 2542 ประมาณ 3 สัปดาห์
4. จำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้นที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายทั้งหมดจำนวน 184 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 167 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.76

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science)

คำนวณวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยศึกษา ของผู้บริหารและครู 4 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านนิเทศการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรม ซึ่งแบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ
 - 5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด
 - 4 หมายถึง ปฏิบัติมาก
 - 3 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
 - 2 หมายถึง ปฏิบัติน้อย
 - 1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

แล้วนำแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละของการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครูในแต่ละข้อ แต่ละด้าน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงจัดตามลำดับ

3. เปรียบเทียบการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู ด้านนโยบาย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการนิเทศ และด้านกิจกรรม จำแนกตามตำแหน่ง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (analysis of variance) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน ตารางค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบคำอธิบายเป็นความเรียง

4. แบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ในการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำโพง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 8 ข้อ ส่วนแบบสอบถามแบบปลายเปิด(open ended) เสนอผลการวิจัยในรูปความเรียง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น(reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cornbach ซึ่งคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺
2. การหาค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน เพื่อจัดอันดับ (rank) ของความคิดเห็นโดยใช้สูตร

$$V = \frac{100S}{\bar{X}}$$

เมื่อ V คือ สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน

\bar{X} คือ คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นโดยส่วนรวม

3. การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)
4. ใช้สถิติ t-test แบบ Independent เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อจะให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนหรือครูโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ t-distribution

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง โดยจะวิเคราะห์เป็นรายชื่อ และรายด้าน รวมทั้งหมด 4 ด้าน คือ การกำหนดนโยบาย การจัดสภาพแวดล้อม การนิเทศการสอน และการจัดกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง ที่มีต่อการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ การกำหนดนโยบาย การจัดสภาพแวดล้อม การนิเทศการสอน และการจัดกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ 3 ประมวล สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผล รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน
หน้าที่กิจกรรมนักเรียนที่เคยปฏิบัติ และการอบรมดูงานด้านการจัดกิจกรรม

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	12	7.3
ครูผู้สอน	144	87.3
ไม่ตอบ	9	5.4
เพศ		
ชาย	54	32.7
หญิง	105	63.6
ไม่ตอบ	6	3.6
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	10.9
ปริญญาตรี	127	77.0
ปริญญาโท	15	9.1
สูงกว่าปริญญาโท	1	2.4
ไม่ตอบ	4	2.4
ประสบการณ์ทำงาน		
1 - 5 ปี	46	27.9
6 - 10 ปี	43	26.1
11 - 15 ปี	30	18.2
16 ปีขึ้นไป	42	25.5
ไม่ตอบ	4	2.4
กิจกรรมนักเรียน		
เคยทำกิจกรรมนักเรียน	125	75.8
ไม่เคยทำกิจกรรมนักเรียน	34	20.6
ไม่ตอบ	6	3.6

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ศึกษาดูงาน		
เคย	91	55.2
ไม่เคย	68	41.2
ไม่ตอบ	6	3.6

จากตาราง 1 ปรากฏว่า ครูผู้สอนมีจำนวนมากกว่าผู้บริหาร คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 87.3 ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 7.3 ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.6 ส่วนเพศชายที่เป็นทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 32.7 สำหรับการศึกษามี 3 ลักษณะในจำนวนระดับการศึกษาปริญญามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.0 ระดับการศึกษาที่จำนวนรองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 10.9 ระดับการศึกษาที่มีน้อยที่สุด คือ สูงกว่าปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 2.4 ในด้านประสบการณ์ทำงาน 4 ระดับ ดังนี้ มากที่สุดคือ ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงาน 1 - 5 ปี คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 27.9 ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานรองลงมาคือ ระหว่าง 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.1 และประสบการณ์การทำงาน 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 25.5 จำนวนประสบการณ์ทำงานที่น้อยที่สุด ระหว่าง 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.2 สำหรับกิจกรรมนักเรียนที่ผู้บริหารและครูผู้ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20.6 และในด้านการศึกษาอบรมดูงานของผู้บริหารและครูผู้เคยผ่านการศึกษาอบรมมีมากกว่า ผู้ไม่เคยผ่านการศึกษาอบรม คิดเป็นร้อยละ 55.2 ผู้ที่ไม่เคยอบรม คิดเป็นร้อยละ 41.2

ตอนที่ 2 การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ในด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการสภาพแวดล้อม ด้านการนิเทศการสอน และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

ตาราง 2 การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ด้านการกำหนดนโยบาย

ก. ส่งเสริมจริยศึกษา ด้านการกำหนดนโยบาย	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)					อันดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X} ค่าเฉลี่ย	S.D. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	V สัมประสิทธิ์ความแปรผัน	R อันดับ
1. ให้ประพฤติตนเป็นอย่างที่ดีแก่นักเรียน	51 (30.9)	78 (47.3)	32 (19.4)	2 (1.2)	2 (1.2)	4.05	.81	20.00	1
2. ให้ครูกวาดขนานนักเรียนทั้งด้านความรู้และความประพฤติ	48 (29.1)	79 (47.9)	33 (20.0)	3 (1.8)	2 (1.2)	4.02	.82	20.40	2
3. ให้นักเรียนเข้าประชุมเพื่อรับการอบรมความประพฤติประจำทุกสัปดาห์ และสวดมนต์ไหว้พระประจำทุกวัน	29 (17.9)	89 (53.9)	36 (21.8)	7 (4.2)	4 (2.4)	3.80	.86	22.63	4

ตาราง 2 (ต่อ)

ก. ส่งเสริมจริยศึกษา ด้านการกำหนดนโยบาย	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)					อันดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X} ค่าเฉลี่ย	S.D. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	V สัมประสิทธิ์ ความแปรผัน	R อันดับ
4. ติดตามประสานงานกับผู้บริหารของนักเรียน	17 (10.3)	58 (35.2)	74 (44.8)	14 (8.5)	2 (1.2)	3.45	.84	24.35	9
5. ให้ผู้บริหารและครูอบรมความประพฤติของนักเรียนก่อนเข้าห้องเรียน	34 (20.6)	72 (43.6)	49 (29.7)	9 (5.5)	1 (.6)	3.78	.86	22.75	6
6. ส่งเสริมและยกย่องนักเรียนที่ช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์หรือประพฤติดีในแนวทางที่น่ายกย่อง	34 (20.6)	73 (44.2)	48 (29.1)	9 (5.5)	1 (.6)	3.79	.85	22.43	5
7. เชิญผู้นำท้องถิ่นหรือบุคลากรทางศาสนาที่ดีปฏิบัติคุณธรรมมาร่วมให้ข้อคิดเห็นเป็นวิทยากรอบรมนักเรียน	7 (4.2)	21 (12.7)	80 (48.5)	48 (29.1)	9 (5.5)	2.81	.88	31.32	12
8. ผู้บริหารโรงเรียนกล่าวอบรมความประพฤตินักเรียนในห้องประชุมประจำสัปดาห์	10 (6.1)	35 (21.2)	68 (41.2)	41 (24.8)	11 (6.7)	2.95	.99	33.56	11

ตาราง 2 (ต่อ)

ก. ส่งเสริมจริยศึกษา	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)					อันดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X} ค่าเฉลี่ย	S.D. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	V สัมประสิทธิ์ความแปรผัน	R อันดับ
9. ให้อุทิศเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน	15 (9.1)	76 (46.1)	64 (38.8)	9 (5.5)	1 (.6)	3.58	.76	21.23	7
10. กำหนดระเบียบโรงเรียนว่าด้วยจรรยาบรรณนักเรียน	26 (15.8)	88 (53.3)	48 (29.1)	3 (1.8)	-	3.83	.70	18.28	3
11. ให้อุทิศนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ร่วมกับโรงเรียน วัดและชุมชน	9 (5.5)	70 (42.4)	72 (43.6)	13 (7.9)	1 (.6)	3.44	.74	21.51	10
12. จัดกิจกรรมหรือกระทำใด ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในวันสำคัญทางศาสนา	15 (9.1)	76 (46.1)	67 (40.6)	6 (3.1)	1 (.6)	3.59	.73	20.33	8

จากตาราง 2 ผลปรากฏว่า การส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู ด้านการกำหนดนโยบาย เรื่องลำดับจากมากดังนี้ ให้อุทิศประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ให้อุทิศกวาดขันนักเรียนทั้งด้านความรู้และความประพฤติ ด้านการกำหนดระเบียบโรงเรียนว่าจรรยาบรรณ และเรียงลำดับจากน้อยดังนี้ เชิญผู้นำท้องถิ่นหรือบุคลากรทางศาสนาที่ถือปฏิบัติคุณธรรมมาร่วมให้ข้อคิดหรือเป็นวิทยากรอบรมนักเรียน ให้อุทิศบริหารโรงเรียนกล่าวอบรมความประพฤติ นักเรียนในห้องประชุมประจำสัปดาห์ และให้อุทิศให้นักเรียน ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา, วัฒนธรรม ร่วมกับโรงเรียน วัด และชุมชน

ตาราง 3 การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ ตำโโรง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

ก. ส่งเสริมจริยศึกษา	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)					อันดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X} ค่าเฉลี่ย	S.D. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	V สัมประสิทธิ์ความแปรผัน	R อันดับ
1. จัดโครงการสรรหานักเรียนที่มีความประพฤติดี	17	77	57	14	-	3.59	.79	22.01	1
	(10.3)	(46.7)	(34.5)	(8.5)	-				
2. ให้ทุกชั้นเรียนจัดมุมส่งเสริมสร้างบรรยากาศที่จะให้เด็กฝึกจิตใจให้สงบในชั้นเรียน	9	41	70	38	7	3.04	.93	30.59	8
	(5.5)	(24.8)	(42.4)	(23.0)	(4.2)				
3. จัดให้มีสถานที่สำหรับประกอบศาสนกิจตามความเชื่อทางศาสนา	9	53	70	29	4	3.21	.88	27.41	6
	(5.5)	(32.1)	(42.4)	(17.6)	(2.4)				
4. จัดให้มีป้ายแสดงรายชื่อนักเรียนที่มีความประพฤติดี	16	49	67	30	3	3.27	.93	28.44	4
	(9.7)	(29.7)	(40.6)	(18.2)	(1.8)				
5. จัดให้มีป้ายแสดงคำขวัญ คติธรรม คุณธรรม คำสอน ทางศาสนา และคติพจน์ในห้องเรียน อาคารเรียน และบริเวณโรงเรียน	16	46	70	28	5	3.24	.95	29.32	5
	(9.7)	(27.9)	(42.4)	(17.0)	(3.0)				

ตาราง 3 (ต่อ)

ก. ส่งเสริมจริยศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)					อันดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X} ค่าเฉลี่ย	S.D. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	V สัมประสิทธิ์ ความแปรผัน	R อันดับ
6. จัดให้มีห้องสมุดทางจริยศึกษา	2 (1.2)	26 (15.8)	66 (40.0)	51 (30.9)	20 (12.1)	2.63	.93	35.36	11
7. จัดนิทรรศการแสดงความสำคัญในวันสำคัญทางศาสนา	12 (7.3)	64 (38.8)	71 (43.0)	16 (9.7)	2 (1.2)	3.41	.81	23.75	2
8. จัดโครงการธรรมะ 1 นาทีเพื่อชีวิต	18 (10.9)	57 (34.5)	53 (32.1)	30 (18.2)	7 (4.2)	3.30	1.03	31.21	3
9. จัดให้มีชมรมศาสนาต่าง ๆ	12 (7.3)	41 (24.8)	80 (48.5)	23 (13.9)	9 (5.5)	3.15	.94	29.84	7
10. จัดป้ายนิเทศแสดงประวัติและผลงานของผู้นำหรือผู้ปกครองนักเรียนในห้องเรียนที่ถือปฏิบัติคุณธรรมดีเด่น	2 (1.2)	20 (12.1)	68 (41.2)	50 (30.3)	25 (15.2)	2.54	.93	36.61	12

ตาราง 3 (ต่อ)

ก. ส่งเสริมจริยศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)					อันดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X} ค่าเฉลี่ย	S.D. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	V สัมประสิทธิ์ ความแปรผัน	R อันดับ
11. จัดให้วันจริยศึกษาในโรงเรียน เช่น การแข่งขันตอบปัญหาธรรมะ การจัดนิทรรศการ	4 (2.4)	39 (23.6)	66 (40.0)	46 (27.9)	10 (6.1)	2.88	.92	31.94	9
12. ส่งเสริมให้มีศิลปะเกี่ยวกับศาสนาในแต่ละห้องเรียน	4 (2.4)	20 (12.1)	77 (46.7)	49 (29.7)	15 (9.1)	2.69	.89	33.09	10

จากตาราง 3 ปรากฏว่า การส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเรียงลำดับจากมากดังนี้ จัดโครงการสรรหานักเรียนที่มีความประพฤติดี จัดนิทรรศการแสดงความสำคัญในวันสำคัญทางศาสนา และจัดโครงการธรรมะ 1 นาทีเพื่อชีวิต และเรียงลำดับจากน้อย จัดป้ายนิเทศแสดงผลงานของผู้ปกครองผู้นำหรือผู้ปกครองนักเรียนในห้องเรียนที่ถือปฏิบัติคุณธรรมดีเด่น และจัดให้มีห้องสมุดทางจริยศึกษา

ตาราง 4 การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการนิเทศการเรียนการสอน

ก. ส่งเสริมจริยศึกษา	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)						อันดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		\bar{X} ค่าเฉลี่ย	S.D. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	V สัมประสิทธิ์ความแปรผัน	R อันดับ
1. เสนอแนะให้ครูศึกษามีหลังความประพฤติดีของนักเรียนทุกคนในชั้นเรียน	6 (3.6)	31 (18.8)	85 (51.5)	36 (21.8)	7 (4.2)		2.96	.85	38.72	10
2. เน้นให้ครูแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่พบเห็นอย่างมีเหตุผล	18 (10.9)	67 (40.6)	73 (44.2)	6 (3.6)	1 (.6)		3.58	.76	21.23	2
3. เน้นให้พัฒนาเทคนิควิธีการสอนจริยศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน	18 (10.9)	56 (33.9)	77 (46.7)	14 (8.5)	-		3.47	.80	23.05	3
4. เสนอแนะให้ครูนำเหตุการณ์ชีวิตประจำวันมาจำแนกให้เห็นคุณโทษตามหลักธรรมของศาสนา	20 (12.1)	47 (28.5)	78 (47.3)	19 (11.5)	1 (.6)		3.40	.87	25.59	4
5. เสนอแนะให้ครูนำกรณีตัวอย่างพร้อมด้วยปัญหาเชิงคติธรรมมาเป็นสื่อและกิจกรรมการสอน	9 (5.5)	46 (27.9)	79 (47.9)	28 (17.0)	3 (1.8)		3.18	.84	26.42	6

ตาราง 4 (ต่อ)

ก. ส่งเสริมจริยศึกษา	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)						อันดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X} ค่าเฉลี่ย	S.D. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	V สัมประสิทธิ์ความแปรผัน	R อันดับ	
6. จัดสัมมนาอบรมครูแนวการสอน การอบรมคุณธรรม จริยธรรม	5 (3.0)	40 (24.2)	94 (57.0)	23 (13.9)	3 (1.8)	3.13	.75	23.96	8	
7. จัดหาหนังสือ เอกสาร สื่ออุปกรณ์เกี่ยวกับ การอบรมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อประกอบ การสอนคุณธรรม จริยธรรม	8 (4.8)	43 (26.1)	82 (49.7)	26 (15.8)	6 (3.6)	3.13	.86	27.48	9	
8. จัดประชุมคณะครูเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับวิธีการอบรมคุณธรรม จริยธรรม	11 (6.7)	44 (26.7)	75 (45.5)	32 (19.4)	3 (1.8)	3.17	.88	27.76	7	
9. เสนอแนะให้ครูเอาใจใส่ สังเกตนักเรียนทั้งการ แต่งกาย คำพูด มารยาททุกครั้งที่เข้าสอน	26 (15.8)	66 (40.0)	59 (35.8)	13 (7.9)	1 (.6)	3.62	.86	23.76	1	
10. เสนอแนะให้ครูนำบุคคลในท้องถิ่นที่ประพฤติดี ปฏิบัติดี เป็นตัวอย่างประกอบการสอน	5 (3.0)	27 (16.4)	68 (41.2)	55 (33.3)	10 (6.1)	2.77	.90	32.49	11	

ตาราง 4 (ต่อ)

ก. ส่งเสริมจริยศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)					อันดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X} ค่าเฉลี่ย	S.D. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	V สัมประสิทธิ์ ความแปรผัน	R อันดับ
11. แนะนำให้ครูนำนักเรียนที่มีความประพฤติดี ในโรงเรียนเป็นวิทยากรประกอบการสอน	3 (1.8)	31 (18.8)	52 (31.5)	54 (32.7)	25 (15.2)	2.59	1.02	39.38	12
12. เสนอแนะให้ครูฝึกหัดนักเรียนทำสมาธิ ก่อนเข้าเรียน	23 (13.9)	49 (29.7)	58 (35.2)	29 (17.6)	6 (3.6)	3.33	1.04	31.23	5

จากตาราง 4 ปรากฏว่า การส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู ด้านการนิเทศการเรียนการสอน เรียงลำดับจากมากดังนี้ เสนอแนะให้ครูเอาใจใส่สังเกตนักเรียนทั้งการแต่งกาย คำพูด มารยาททุกครั้งที่เขาสอน เน้นให้ครูแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่พบเห็นอย่างมีเหตุผล เน้นให้พัฒนาเทคนิควิธีการสอนจริยศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน และเรียงลำดับจากน้อย คือ แนะนำให้ครูนำนักเรียนที่มีความประพฤติดีในโรงเรียนเป็นวิทยากรประกอบการสอน และเสนอแนะให้ครูนำบุคคลในท้องถิ่นที่ประพฤติดีปฏิบัติ เป็นตัวอย่างประกอบการสอน

ตาราง 5 การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

ก. ส่งเสริมจริยศึกษา	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)						อันดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X} ค่าเฉลี่ย	S.D. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	V ความแปรผัน	R อันดับ	
1. ส่งเสริมโครงการยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติดี	30 (18.2)	72 (43.6)	54 (32.7)	9 (5.5)	-	3.75	.82	21.87	2	
2. นำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่วัด	17 (10.3)	52 (31.5)	68 (41.2)	25 (15.2)	3 (1.8)	3.33	.92	27.63	5	
3. จัดประกวดเล่านิทานธรรมะ หรือ นิทานชาดก	2 (1.2)	12 (7.3)	73 (44.2)	56 (33.9)	22 (13.3)	2.49	.86	34.54	12	
4. จัดประกวดคำขวัญ บทกลอน เรียงความ ที่เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา	5 (3.0)	28 (17.0)	71 (43.0)	53 (32.1)	8 (4.8)	2.81	.88	31.32	10	
5. จัดให้มีโครงการฝึกฝนและส่งเสริมมารยาทงามในโรงเรียน	7 (4.2)	32 (19.4)	72 (43.6)	43 (26.1)	11 (6.7)	2.88	.94	32.64	9	

ก. ส่งเสริมจริยศึกษา	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)						อันดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X} ค่าเฉลี่ย	S.D. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	V สัมประสิทธิ์ความแปรผัน	R อันดับ	
6. เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมงานวันแม่ เพื่อส่งเสริมการแสดงความรักของครอบครัว	37 (22.4)	69 (41.8)	43 (26.1)	13 (7.9)	3 (1.8)	3.75	.95	25.33	3	
7. นำนักเรียนไปทำพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะที่วัด	20 (12.1)	50 (30.3)	68 (41.2)	19 (11.5)	8 (4.8)	3.33	1.00	30.03	6	
8. นำนักเรียนไปทัศนศึกษาที่วัดหรือแหล่งวัฒนธรรม	9 (5.5)	43 (26.1)	71 (43.0)	36 (21.8)	6 (3.6)	3.08	.92	29.87	7	
9. จัดแข่งขันตอบปัญหาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน	5 (3.0)	35 (21.2)	70 (42.4)	46 (27.9)	9 (5.5)	2.88	.91	31.60	8	
10. นิมนต์พระสงฆ์แสดงปาฐกถาธรรมที่โรงเรียน	7 (4.2)	23 (13.9)	68 (41.2)	52 (31.5)	15 (9.1)	2.73	.96	35.16	11	

ตาราง 5 (ต่อ)

ก. ส่งเสริมจริยศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)					อันดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X} ค่าเฉลี่ย	S.D. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	V สัมประสิทธิ์ ความแปรผัน	R อันดับ
11. จัดให้ทีมงานบรรพชาเมรภาคฤดูร้อน และ พานักเรียนไปร่วมสัมมนาฟื้นฟูจิตใจ	39 (23.6)	66 (40.0)	52 (31.5)	7 (4.2)	1 (.6)	3.82	.86	22.51	1
12. จัดให้มีโครงการค่ายอาสาพัฒนาเพื่อผู้ด้อย โอกาส	31 (18.8)	66 (40.0)	56 (33.9)	10 (6.1)	2 (1.2)	3.69	.89	24.12	4

จากตาราง 5 ปรากฏว่า การส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน เรียงลำดับจากมากดังนี้ จัดให้ทีมงานบรรพชา
สามเณรภาคฤดูร้อน และพานักเรียนไปร่วมสัมมนาฟื้นฟูจิตใจ ส่งเสริมโครงการยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติดี และเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมงาน
วันแม่ เพื่อส่งเสริมการแสดงความรักของครอบครัว ด้านที่ผู้บริหาร และครูปฏิบัติกันน้อยเรียงลำดับ ดังนี้ จัดประกวดเล่านิทานธรรมะ หรือ นิทานชาดก
และนิมนต์พระแสดงปาฐกถาธรรมที่โรงเรียน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ของ
ผู้บริหารและครู

ตาราง 6 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ของ
ผู้บริหารและครู ด้านการกำหนดนโยบาย จำแนกตามตำแหน่ง

ด้านการกำหนดนโยบาย	n	\bar{X}	S.D.	df	t
ผู้บริหาร	12	3.7569	.588	154	1.10
ครู	144	3.5868	.507		

$p > .05$

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน
ด้านการกำหนดนโยบายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำโพง ของ
ผู้บริหารและครู ด้านการจัดสภาพแวดล้อม จำแนกตามตำแหน่ง

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	n	\bar{X}	S.D.	df	t
ผู้บริหาร	12	3.3750	.539	154	1.69
ครู	144	3.0666	.611		

$p > .05$

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ของ
ผู้บริหารและครู ด้านการนิเทศการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่ง

ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	n	\bar{X}	S.D.	df	t
ผู้บริหาร	12	3.4236	.481	154	1.31
ครู	144	3.1829	.622		

$p > .05$

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน
ด้านการนิเทศการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ของ
ผู้บริหารและครู ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน จำแนกตามตำแหน่ง

ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน	n	\bar{X}	S.D.	df	t
ผู้บริหาร	12	3.4375	.462	154	1.31
ครู	144	3.2043	.600		

$p > .131$

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน
ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ของ
ผู้บริหารและครู รวมทุกด้าน จำแนกตามตำแหน่ง

รวมทุกด้าน	n	\bar{X}	S.D.	df	t
ผู้บริหาร	12	3.4983	.423	154	1.57
ครู	144	3.2601	.512		

$p > .05$

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน
รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของโรงเรียน เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังจริยศึกษแก่นักเรียน

ตาราง 11 ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้อำนวยการงานและครูในโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง

ปัญหาอุปสรรค	ระดับความคิดเห็น				อันดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	V	R
1. เนื้อหาวิชาแต่ละรายวิชามีมากครูไม่สามารถจะใช้วิธีสอนวิธีอื่นที่เหมาะสมกับการปลูกฝังคุณลักษณะทางจริยศึกษาให้นักเรียนได้	4	37	91	28	5	3.00	.93	25.66	3
2. คณะแผนกกิจกรรมของแต่ละรายวิชาไม่เป็นผลรวมของการประเมินพฤติกรรมที่เหมาะสม	2.4	22.4	55.2	17.0	3.0				
3. การเรียนการสอนมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการมากเกินไปทำให้ละเลยการปลูกฝังลักษณะอื่น	11	53	67	31	3	3.13	.83	27.55	1
4. ครูบางคนอาจจริงใจแต่บางคนปล่อยปละละเลยด้านปลูกฝังพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่เหมาะสมกับนักเรียน และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน	19	51	69	22	4	3.07	.88	27.98	2
5. วิธีการให้การอบรมไม่เหมาะสม และไม่เป็นที่พอใจแก่นักเรียนเท่าที่ควร เช่น พูดแต่เรื่องยาวเกินไป	7	44	84	28	2	2.60	.83	25.32	7

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัญหาอุปสรรค	ระดับความคิดเห็น					อันดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.	V	R
6. นักเรียนเข้าร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ทั่วถึง	6	47	76	32	4	2.67	.90	26.92	6
7. ครูขาดความเป็นกันเองและให้ความอบอุ่นแก่นักเรียน ใช้อารมณ์ นักเรียนจึงไม่กล้าขอคำปรึกษาหารือ	5	29	73	46	12	2.47	.92	32.38	8
8. จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีมากจนทำให้ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือปลุกฝังจริยธรรมต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน	12	58	65	26	4	2.93	1.22	27.36	4
	7.3	35.2	39.4	15.8	2.4				

จากตาราง 11 ปรากฏว่า ปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมาก คือ ปัญหาด้านการเรียนการสอนมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการมากเกินไป ทำให้ละเลยการปลูกฝังลักษณะอื่น ครูบางคนเอาใจจริงแต่บางคนปล่อยปละละเลยด้านปลูกฝังพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่เหมาะสมกับนักเรียน และคะแนนพฤติกรรมแต่ละรายวิชาไม่เป็นผลรวมของการประเมินพฤติกรรมที่เหมาะสม ส่วนด้านที่มีปัญหาน้อย คือ ครูขาดความเป็นกันเองและให้ความอบอุ่นแก่นักเรียน ใช้อารมณ์ นักเรียนจึงไม่กล้าขอคำปรึกษาหารือ และวิธีการให้การอบรมไม่เหมาะสม และไม่เป็นที่พอใจแก่นักเรียนเท่าที่ควร เช่น พูดแต่ละเรื่องยาวเกินไป

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของโรงเรียน
เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังจริยศึกษาแก่นักเรียน

ผลการรวบรวมข้อมูล ปัญหา อุปสรรค ของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการส่งเสริม
จริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง สมุทรปราการ สรุปได้ดังนี้

ปัญหาด้านนโยบาย

1. นโยบายของโรงเรียนกำหนดไว้ชัดเจน แต่ขาดหน่วยงานหรือผู้ติดตามประเมินผล
อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง
2. นโยบายในระดับโรงเรียน เป็นลักษณะที่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก
3. นโยบายกับการปฏิบัติยังไม่เป็นไปในทางเดียวกัน
4. นโยบายกำหนดมาดี ขาดการปฏิบัติที่จริงจังต่อเนื่องให้เป็นกิจนิสัย
5. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้เป็นที่ทราบอย่างทั่วถึงยังไม่ดีเท่าที่ควรทำให้ครูเกิด
ความเข้าใจไม่ตรงกัน
6. เนื้อหาวิชามาก ครูผู้สอนมุ่งงานรับผิดชอบวิชาการมากเกินไป

ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม

1. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณที่มีปัญหาน้ำท่วมเป็นประจำ
2. นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างดี เป็นปัญหาในการสอนให้
ปฏิบัติตนในสิ่งที่ถูกต้องควร
3. ขาดความเป็นสัดส่วนของสถานที่ที่จะใช้เป็นที่อบรมจริยธรรม หรือจัดกิจกรรม
ชมรมต่าง ๆ
4. ขาดการส่งเสริมให้เห็นความสำคัญในการส่งเสริมจริยศึกษาจากผู้เกี่ยวข้อง
5. นักเรียนที่ดี ยังไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นแบบอย่างทั่วถึง
6. การคิดปรับปรุงแนวทางเพื่อส่งเสริมการสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกในการ
เรียนการสอนทุกวิชายังมีน้อย
7. บริเวณโรงเรียนควรมีมุมต่าง ๆ เพื่อฝึกนักเรียนให้เห็นแบบอย่างที่ดีในด้านจริยศึกษา
นักเรียนจะปฏิบัติได้
8. ตัวอย่างที่ดี ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีที่นักเรียนจะ
ปฏิบัติได้

ปัญหาด้านการนิเทศการเรียนการสอน

1. ผู้นิเทศบางคนยังขาดการยอมรับจากคณะครูในโรงเรียน
2. ครูยังเข้าใจว่าการสอนจริยศึกษาควรเป็นหน้าที่ของผู้สอนจริยศึกษาเพียงคนเดียว
3. ครูทุกคนยังไม่เห็นความสำคัญของการสอนจริยศึกษาควบคู่กับการเรียนเนื้อหาวิชา
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีบทบาทสำคัญมากกว่าลักษณะพฤติกรรมลักษณะนิสัยที่ดี
5. โรงเรียนไม่มีการกำหนดระเบียบวินัยลักษณะที่ดีให้เด่นชัด เพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติ
6. อุปกรณ์ เอกสาร ตำรา ประกอบการเรียนการสอนที่น่าสนใจมีน้อย
7. ขาดการกำกับติดตาม นิเทศ โดยตรงจากผู้บริหาร ทำให้ครูขาดความกระตือรือร้น
8. คณะครู ยังไม่เป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียนปฏิบัติตามได้ทุกคน
9. ผู้นิเทศยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการสอนจริยศึกษา จึงไม่สามารถแนะนำให้ผู้อื่นเห็นตามได้
10. นักเรียนไม่นำแบบอย่างคำสอนที่ได้รับจากโรงเรียนไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

ปัญหาด้านกิจกรรมนักเรียน

1. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนยังมีน้อย
2. ขาดผู้นำที่จะช่วยพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยศึกษาอย่างจริงจัง
3. ครูได้รับการจัดแบ่งเวลาในการเข้ามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมกับนักเรียนไม่ทั่วถึง
4. ขาดการติดตามประเมินผลจากผู้บริหารในชมรมกิจกรรมต่าง ๆ
5. จำนวนนักเรียนมีมากทำให้นักเรียนไม่สามารถเข้ากิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสมัครใจ
6. กิจกรรมบางอย่าง จัดขึ้นเน้นชนะเพื่อรับรางวัลอย่างเดียว ขาดการชี้แนะให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันอย่างดีพอ
7. ระเบียบ วินัย ความรับผิดชอบในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนไม่มี
8. นักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสดูออก ทางด้านจริยศึกษาเท่าที่ควร เพราะขาดการกระตุ้นจากครู ผู้ปกครองของนักเรียน
9. ครู และผู้ปกครองนักเรียนมีโอกาสพบกันน้อยเกินไป
10. เด็กนักเรียนแต่ละชั้นมีส่วนร่วมกิจกรรมด้านจริยศึกษาไม่เท่ากัน

ข้อเสนอแนะการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง สมุทรปราการ สรุปได้ดังนี้

ด้านนโยบาย

1. ควรมีการกำหนดนโยบายของโรงเรียน โดยเฉพาะนโยบายการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนควบคู่กับงานวิชาการให้มากขึ้น
2. ควรให้ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมกันเสนอแนะกำหนดนโยบาย
3. ผู้บริหารควรติดตามผลการดำเนินนโยบายให้ต่อเนื่องตลอดเวลาด้วยตนเอง
4. การกำหนดนโยบายควรมีการประชุมชี้แจงให้ทราบโดยทั่วถึง
5. ครูผู้สอนควรที่จะร่วมมือสอดแทรกการส่งเสริมจริยศึกษาทุกคนไม่ควรปล่อยเป็นหน้าที่ของคนใดคนหนึ่ง
6. ควรมีการเสนอแนะแนวทางการสอนแทรกจริยศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ทุกครั้ง ที่มีการประชุมในทุกระดับให้นำไปปฏิบัติต่อนักเรียน

ด้านสภาพแวดล้อม

1. ควรจัดสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนในโรงเรียนได้ดีที่สุด เพื่อนักเรียนจะได้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาจริยศึกษา เห็นข้อแตกต่างของสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีและเลือกประพฤติในทางที่ดี
2. ให้ครูเวรดูแลนักเรียนอย่างดีและทั่วถึง กรณีที่มีแหล่งอบายมุขรอบบริเวณโรงเรียน
3. จัดให้มีโครงการประกวดป้ายคำขวัญปลูกฝังจริยศึกษา และติดบริเวณโรงเรียน .
4. ควรมีคำขวัญ คำเตือน ให้ครูจัดป้ายนิเทศ ด้านการส่งเสริมจริยศึกษาในบริเวณโรงเรียน และแสดงประวัตินักเรียนที่มีความประพฤติดีเด่น
5. ควรจัดมุมจริยศึกษาในห้องสมุด
6. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม
7. ควรจัดให้มีห้องของชมรมแต่ละศาสนา เพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติศาสนกิจอย่างต่อเนื่อง
8. จัดส่งเสริมนักเรียนที่มีความประพฤติ คุณธรรมดีเด่น ให้เป็นแบบอย่างที่ดีของโรงเรียน

ด้านการนิเทศการสอน

1. ควรมีการกำหนดการนิเทศการสอนด้านวิชาการควบคู่กับจริยศึกษาสอดแทรกทุกครั้ง และให้ผู้นิเทศได้ดำเนินการสอนเป็นตัวอย่าง
2. ควรมีการนิเทศการสอนและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง
3. หาวิทยากร บุคคลที่เป็นตัวอย่าง มาให้ความรู้กับนักเรียนตามวาระโอกาสต่าง ๆ บ้าง
4. ควรมีการกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยมีการกำหนดลักษณะนิสัยด้วยทุกวิชา

5. จัดหาสื่อเอกสาร วิชาการ นิทาน สารคดี ที่ประกอบคุณธรรมให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองในห้องสมุด

6. ครู ควรเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียนด้วย

ด้านกิจกรรมนักเรียน

1. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ควรมุ่งหวังรางวัล ควรเน้นคุณธรรมหรือเน้นให้ชนะแต่ถูกต้องกติกา

2. มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยศึกษาให้มากขึ้น โดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง มุ่งพัฒนาให้เกิดผลอย่างจริงจัง เป็นแบบอย่างและสามารถทำได้

3. ผู้บริหารควรอบรมนักเรียนสม่ำเสมอด้านจริยศึกษา ร่วมกับครูที่ต้องช่วยอบรมนักเรียนด้านนี้ด้วย

4. จัดโครงการประกวดมารยาทดีเด่น

5. จัดอบรมจริยศึกษาให้แก่นักเรียน เทอมละ 1 ครั้ง

6. ครูทุกคนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งที่จะวางพื้นฐานระเบียบวินัยให้นักเรียน

7. ควรจัดเวลาให้ครูได้มีโอกาสเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมทั่วทุกคน

8. ควรให้ครูและผู้ปกครองมีโอกาสพบกันให้มากขึ้น เพื่อได้รับทราบปัญหาของนักเรียนร่วมกัน

9. ให้นักเรียนมีกิจกรรมที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียน สังคม ชุมชน

ข้อวิจารณ์

จากการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำไฉ่ สมุทรปราการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการนิเทศการสอน และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นในแต่ละด้านของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน นอกจากนี้ยังศึกษา ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหาร และครู ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาวิจารณ์ในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนผู้บริหาร มีจำนวนน้อยกว่าครูผู้สอน มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย การศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่ 1 - 5 ปี ซึ่งมีความรู้พอที่จะปฏิบัติการเรียนการสอนให้นักเรียนในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ได้เป็นอย่างดี ส่วนประเด็นที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน และการได้รับการอบรมศึกษาดูงานยังไม่ทั่วถึง ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเพียงแต่หัวหน้า ซึ่งมีโอกาสมากกว่าครูทั่วไป

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยศึกษา ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ทั้ง 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านการกำหนดนโยบาย พบว่า ในด้านที่มีการปฏิบัติมากเรียงลำดับ ได้แก่ ให้ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ให้ครูควบคุมนักเรียนทั้งด้านความรู้ ความประพฤติ และการกำหนดระเบียบโรงเรียนด้วยจรรยาบรรณ เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะในการศึกษาด้านการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนได้รับการเน้นให้กำหนดเป็นแนวนโยบายที่จะส่งเสริมจริยศึกษา ศีลธรรม และวินัยของคนในชาติไว้เป็นพิเศษ ในระดับกระทรวงศึกษาธิการก็มีการกำหนดว่า การส่งเสริมการเรียนการสอนให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักศาสนา ค่านิยม อันติงาม (บรรจง. 2530 : 10) สำหรับในระดับโรงเรียนก็ต้องกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายหลักเป็นสิ่งจำเป็นควบคู่กับการศึกษา ด้านพุทธศึกษา ด้านพลศึกษา ด้านหัตถศึกษา นอกจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2503 ที่กำหนดให้จัดจริยศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาแล้ว แผนการศึกษาของไทยฉบับอื่น ๆ ทุกฉบับก็จัดจริยศึกษาให้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการศึกษาตลอดมา (กรมวิชาการ. 2523) สำหรับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ซึ่งเป็นแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ได้มีแนวนโยบายการจัดการศึกษา ด้านจริยศึกษา ไว้ควบคู่กับการจัดการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม และพลานามัย คือ “จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและก่อให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม ศาสนา ตลอดจนขนบธรรมเนียม และประเพณีอันดีงาม รวมทั้งสถานที่ และวัตถุอันมีค่าทางประวัติศาสตร์” (แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 : 15) สำหรับผู้บริหารโดยเฉพาะ ต้องทำหน้าที่เป็นผู้ที่จะเป็นแบบอย่างให้โรงเรียนแล้วยังต้องปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งของตน เพราะเป็นผู้นำของชุมชนด้วย ฉะนั้นด้านความประพฤติของผู้บริหารจึงเป็นเป้าหมายของสาธารณชน เพื่อให้เกิดความศรัทธาจากบุคคลในสังคมได้ ลักษณะดังกล่าวมานี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลทำให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องกำหนดนโยบาย ให้สอดคล้องตามเหตุปัจจัยที่กล่าวมานี้ด้วย จึงกล่าวได้ว่าทุกโรงเรียนได้ปฏิบัติตามนโยบายด้านการให้นักเรียนเข้าประชุมเพื่อรับการอบรมความประพฤติประจำทุกสัปดาห์ และสวดมนต์ไหว้พระประจำทุกวัน ซึ่งได้มีการปฏิบัติกันมากที่สุดในทุกโรงเรียน การส่งเสริมจริยศึกษาที่มีการปฏิบัติมากในโรงเรียนต่าง ๆ

คือให้ครูสังเกตติดตามความประพฤตินักเรียนทั้งในและนอกเวลาเรียน การกำหนดระเบียบโรงเรียนว่าด้วยจรรยาบรรณนักเรียนในแต่ละโรงเรียน การให้ครู นักเรียน ปฏิบัติกิจกรรมศาสนา วัฒนธรรม ร่วมกับจัดและชุมชน แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญที่จะจัดให้มีกิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริยศึกษาในโรงเรียนมาก แต่ถ้าได้มีการประยุกต์พัฒนาแนวทางที่ดีขึ้น คงจะเป็นแนวทางพัฒนานักเรียนให้เห็นคุณค่าการศึกษา ควบคู่กับจริยศึกษามากขึ้นอีก ส่วนด้านการปฏิบัติที่อยู่ในระดับน้อยได้แก่ เชิญผู้นำท้องถิ่นหรือบุคลากรทางศาสนาที่ถือปฏิบัติคุณธรรม มาร่วมให้ข้อคิดเป็นวิทยากรอบรมนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรกล่าวอบรมด้านความประพฤติของนักเรียนในห้องประชุมประจำสัปดาห์ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจ ได้รับแนวทางปฏิบัติจริยศึกษาในทิศทางที่ถูกต้อง

2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ยุพิน พิพิธกุล (2518 : 112) กล่าวว่า การสอดแทรกจริยธรรมนั้นจะต้องปฏิบัติทั้งภายในโรงเรียนหรือในชั้นเรียน จัดให้มีห้องฝึกจริยศึกษาในโรงเรียน จัดให้มีป้ายแสดงรายชื่อนักเรียนที่มีความประพฤติดี ซึ่งอยู่ในระดับมากนั้นแสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสอดคล้องกัน ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพราะทั้งผู้บริหารและครูต้องร่วมมือกันดำเนินการในโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของทั้งครูและผู้บริหารสอดคล้องที่จะช่วยกันส่งเสริมให้ดี ซึ่ง สุปรีชา หิรัญโร (2528 : 57) ได้ให้ทัศนะเป็นแนวเดียวกันอาคารเรียนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ยังมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรม ทศนคติ ค่านิยม สติปัญญา และสังคมของนักเรียนและครูอีกด้วย

2.3 ด้านการนิเทศการสอน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารและครูในด้านการนิเทศการสอน ที่มีอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การเสนอแนะให้ครูเอาใจใส่ สังเกตนักเรียนทั้งการแต่งกาย คำพูด มารยาททุกครั้งที่เข้าสอน เน้นให้ครูแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่พบเห็นอย่างมีเหตุผล เน้นให้พัฒนาเทคนิควิธีการสอนจริยศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน เสนอแนะให้ครูนำบุคคลในท้องถิ่นที่ประพฤติดี มาเป็นตัวอย่างประกอบการสอน จัดเอกสารด้านการอบรมความประพฤตินักเรียนให้คณะครูศึกษาแนะนำให้ครูนำนักเรียนที่มีความประพฤติในโรงเรียนมาเป็นตัวอย่างประกอบการสอน ในปัจจุบันงานวิชาการในโรงเรียนได้รับความสนใจมากเป็นพิเศษ เพราะนโยบายเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ต้องการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั่วประเทศ จึงทำให้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติหน้าที่นิเทศการเรียนการสอนภายในโรงเรียนมากขึ้น

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนด้านการนิเทศการสอน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบแตกต่างกัน

ไม่ทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนด้านการนิเทศแตกต่างกัน ความคิดเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งเป็นผลดีที่จะทำให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาส่งเสริมจริยศึกษาให้มีมากขึ้นอีกต่อไป

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระดับปฏิบัติมากได้แก่ จัดให้มีงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน และพานักเรียนไปสัมมนาฟื้นฟูจิตใจ ส่งเสริมโครงการยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติดี และเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมงานวันแม่ เพื่อส่งเสริมการแสดงความรักของครอบครัว จัดประกวดเล่านิทานธรรมะ นิทานชาดก และนิมนต์พระสงฆ์มาแสดงปาฐกถาธรรมที่โรงเรียน กิจกรรมงานวันแม่โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดให้มีขึ้น ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากสื่อมวลชนได้สนับสนุนยกย่องแม่ที่ดีเด่น และผลจากการที่โรงเรียนปฏิบัติก่อให้เกิดผลดีมากในความเข้าใจกันระหว่างแม่กับลูก ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นส่วนใหญ่เป็นโครงการสนองนโยบายที่ต้องการปลูกฝังจริยศึกษาให้กับนักเรียน วิเชียร ปรารมภ์ (2528 : 89) กล่าวไว้ว่า การที่โรงเรียนจะจัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนมีทักษะเจตคติ มีคุณธรรม สามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพและดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันเป็นเป้าหมายของหลักสูตรนั้น โรงเรียนต้องมีความพร้อมในหลายด้าน ด้านอาคาร สถานที่ วัสดุ ทั้งผู้บริหารและครูต้องร่วมกันรับผิดชอบเอาใจใส่นักเรียนให้ทั่วถึงทุกคน กล่าวได้ว่า การจัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อมุ่งส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนนั้น ควรได้รับความร่วมมือจากทั้งผู้บริหารและคณะครู กิจกรรมนักเรียนจะประสบผลสำเร็จได้โดยง่ายและจากผลการวิจัยที่พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนด้านการจัดกิจกรรมไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็น ในการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง สมุทรปราการ

3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็น ด้านการกำหนดนโยบาย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นที่ตรงกันเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายในการสอนจริยศึกษาเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง สอนทุกเวลา ทุกโอกาส และทุกสถานที่ ทั้งต้องสอนให้สัมพันธ์กับกลุ่มอื่น ๆ และกลุ่มของตัวเอง (บรรณาธิการ. 2526 : 9) และชำเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524 : 98) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ทุกวิชา ทุกกรณี ครู อาจารย์ ผู้สอนทุกท่านต้องตระหนักถึงปรัชญาของสถานศึกษา และสอดคล้อง หรือส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้น แต่นักเรียน ในเวลาสอน เวลาเรียน ในทุกวิชา ทุกโอกาส และผลการวิจัยนี้จะทำให้การกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการจัดสภาพแวดล้อม

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ที่มีต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการจัดสิ่งแวดล้อม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อม การสร้างบรรยากาศที่ดี เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้การส่งเสริมจริยศึกษามีมากขึ้น เป็นการโน้มน้าวพัฒนาจิตใจนักเรียนที่ดี

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการนิเทศการสอน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ที่มีต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการนิเทศการสอน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องตามสมมติฐาน กล่าวคือ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน มีความคิดเห็นตรงกัน และเข้าใจดีว่า ปัจจุบันโรงเรียนมุ่งเน้นที่จะพัฒนางานวิชาการให้มีระดับผลสัมฤทธิ์ สูงขึ้น ให้ความสนใจกับงานวิชาการซึ่งประเมินด้วยการสอบข้อเขียนเป็นหลัก มิได้เน้นในรูปของการฝึกปฏิบัติมากนัก ลักษณะนี้จึงเป็นผลทำให้การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ที่มีต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สอดคล้องตามสมมติฐาน ที่เป็นเช่นนี้ เพราะในการจัดกิจกรรมนักเรียน ทั้งผู้บริหารและคณะครูจะต้องร่วมมือปรึกษาแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งกำหนดโครงการร่วมกัน พร้อมทั้งต้องร่วมกันรับผิดชอบ ดังที่ วิเชียร ประรามภัก (2528 : 89) กล่าวไว้ว่า การที่โรงเรียนจะจัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนมีทักษะเจตคติ มีคุณธรรม สามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันเป็น เป้าหมายของหลักสูตรนั้น โรงเรียนต้องมีความพร้อมในหลายด้านทั้งด้านอาคาร ครู โดยที่ผู้บริหาร และคณะครูต้องมีความรู้ ความสามารถร่วมมือกันจัดสภาพแวดล้อม ร่วมรับผิดชอบเอาใจใส่ นักเรียนอย่างทั่วถึง รวมทั้งต้องประสานงานร่วมมือจากชุมชน การจัดกิจกรรมนักเรียน เพื่อมุ่งส่งเสริม จริยศึกษาในโรงเรียนนั้น ความร่วมมือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคณะครูภายในโรงเรียนจะเป็น ปัจจัยขั้นต้นที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้การจัดกิจกรรมนักเรียนประสบผลสำเร็จได้โดยง่าย การจัดกิจกรรม นักเรียนมีหลายด้าน ดังนั้น กิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียนนั้น ครูทุกคนจะต้องหาโอกาสเข้าร่วม กิจกรรม ในลักษณะเอาจริงเอาจัง เพราะนอกจากกระทำตนเป็นผู้นำในทางที่สมควรแล้ว ยังเป็น

การส่งเสริมประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของครูด้วย (พระธรรมญาณมุนี. 2523 : 120)

กล่าวได้ว่าการปฏิบัติงานของทั้งผู้บริหาร และครูมีความสอดคล้องเพื่อให้กิจการด้านต่าง ๆ บรรลุผล ตำแหน่งมิได้ทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูแตกต่างกัน

4. ปัญหา อุปสรรคในการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ พบว่า ปัญหาที่มีมากเรียงตามลำดับคือ การเรียนการสอนมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการมากเกินไป ทำให้ละเลยการปลูกฝังลักษณะอื่น ปัญหาด้านครูบางคนอาจจริงเอาใจแต่บางคนปล่อยปละละเลยด้านปลูกฝังพฤติกรรมหรือลักษณะเหมาะสมกับนักเรียน กระบวนการพัฒนาของการประเมินผลการศึกษาไม่เป็นการประเมินผลการศึกษาของนักเรียน จึงกล่าวได้ว่า ความสำคัญของการประเมินผลการศึกษาไม่มีการพัฒนาจริยศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรร่วมมือกำหนดแนวทางที่ทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาจริยศึกษา มีปรากฏในคะแนนพฤติกรรมของวิชาการ เพราะเป็นหน้าที่โดยตรงของโรงเรียนในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมจริยศึกษาแก่นักเรียน ดังที่ นาดยา ภัทรแสงไชย (2524 : 25) กล่าวว่า “ การศึกษาคุณธรรมเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาในโรงเรียน แม้ว่าอาจจะไม่มีปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรก็ตาม การศึกษาคุณธรรมเป็นลักษณะหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum) และมีบูรณาการอยู่ในโครงสร้างของหลักสูตรและกระบวนการศึกษาคุณธรรมมีความสำคัญมากกว่าเนื้อหาสาระ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเป็นสิ่งที่โรงเรียนใช้เป็นแนวทางการอบรมปลูกฝังให้แก่เด็กนักเรียนมากกว่าจะชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจในเหตุผล และผลของพฤติกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า การสอนเรื่องคุณธรรมเป็นเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการศึกษา” จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าภาระหน้าที่ของผู้บริหารและครู คือ พยายามหาวิธีที่จะทำให้ การประเมินผล คะแนนในด้านวิชาการ ได้รับการพัฒนาควบคู่ไปกับจริยศึกษา คุณธรรมในโรงเรียนจึงกล่าวได้ว่าเนื้อหาวิชาแต่ละวิชามีบทบาทมากเท่าใด การปลูกฝังคุณธรรมให้กับผู้เรียนก็มีคุณค่ามากขึ้นเท่านั้น ครูผู้สอนจึงนับเป็นแบบอย่างในการปลูกฝังคุณธรรมที่สำคัญ

จึงกล่าวได้ว่าผู้บริหาร และครูมีหน้าที่ต้องถือปฏิบัติในการหาวิธีการที่จะพัฒนาจริยศึกษาตามวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา อันเป็นไปตามนโยบายของการให้การศึกษา ทั้งในส่วนที่กระทรวงฯ และหลักสูตร กำหนดไว้ด้วย

สรุป ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ
ลำปาง ดังนี้

1. ด้านการกำหนดนโยบาย จากความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ได้พูดในแนวเดียวกันว่า นโยบายของโรงเรียนมีรูปแบบที่ดี แต่ขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง นโยบายเป็นลักษณะที่ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร โรงเรียนเป็นหลัก นโยบายกับการปฏิบัติไม่เป็นไปในทางเดียวกัน และขาดการปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ยังไม่ดีพอให้ครูเกิดความเข้าใจเนื้อหาวิชามาก ครูผู้สอนมุ่งงานรับผิดชอบวิชาการมากเกินไป

ข้อเสนอแนะในด้านการกำหนดนโยบาย จากความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ได้ให้แนวทางสรุปได้คือ ให้ทั้งผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในด้านจริยศึกษา ในโรงเรียนควรมีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนควบคู่กับงานวิชาการ มีการติดตามผลการดำเนินนโยบายชี้แจงให้คณะครูได้ปฏิบัติอย่างทั่วถึง จัดเวลาให้ครูมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการอบรม เพื่อส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนมีมากขึ้น

2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม จากความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ได้พูดถึงว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณที่เกิดปัญหาน้ำท่วม นักเรียนมาจากครอบครัวที่ฐานะค่อนข้างดี จึงเป็นปัญหาในการสอนให้ปฏิบัติตนในสิ่งที่ถูกที่ควร ขาดความเป็นสัดส่วนของสถานที่ที่จะใช้เป็นที่อบรมจริยธรรม หรือจัดกิจกรรมชมรมต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในด้านการจัดสภาพแวดล้อม ควรจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ดีที่สุด เพื่อให้นักเรียนจะได้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาจริยศึกษาให้เห็นข้อแตกต่างระหว่างสิ่งแวดล้อมที่ดีและไม่ดี เลือกประพุดติในทางที่ดี ควรจัดให้นักเรียนมีส่วนจัดคำขวัญ คำเตือน ป้ายนิเทศ การส่งเสริมจริยศึกษาในระดับชั้นหมุนเวียนรอบบริเวณโรงเรียน และพยายามชักชวนผู้มีความสนใจ สนับสนุนกิจกรรมจริยศึกษา เข้าร่วมโครงการ

3. ด้านการนิเทศการเรียนการสอน จากความคิดเห็นของผู้บริหารและครูได้กล่าวถึงแนวดังกล่าวว่า ควรนิเทศการสอนวิชาการควบคู่กับการสอนจริยศึกษาสอดแทรก การสอนจริยศึกษามุ่งเน้นแต่ศาสนาและภาระหน้าที่ของครูผู้สอนจริยศึกษาเพียงคนเดียว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีการรวมลักษณะนิสัยที่ดี ควรหาคู่มืออ่านประกอบ คุณธรรม ให้นักเรียนได้ศึกษาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในห้องสมุด

ข้อเสนอแนะในการนิเทศการสอน ควรมีการนิเทศการสอนโดยผู้บริหารควบคู่กับวิชาการสอดแทรกจริยศึกษาทุกครั้ง ควรหาโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จากวิทยากรบุคคลภายนอก ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรให้มีการกำหนดลักษณะนิสัยควบคู่ในทุกวิชา การจัดหาสื่อเอกสาร ตำรา คู่มือประกอบการสอน คุณธรรมให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในห้องสมุด

4. ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน จากความคิดเห็นของผู้บริหารและครูได้ให้แนวทางว่า การจัดกิจกรรมด้านจริยศึกษาในโรงเรียนมีน้อย ขาดความพร้อมเพียงในการส่งเสริมจริยศึกษาอย่างทั่วถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเน้นการชนะเลิศเพื่อรับรางวัลอย่างเดียว กิจกรรมที่จะส่งเสริมการแสดงออกของนักเรียนด้านจริยศึกษามีน้อย ครูและผู้ปกครองนักเรียนมีโอกาสพบกันน้อยเกินไป รวมทั้งการจัดกิจกรรมมีไม่ทั่วถึงเนื่องจากจำนวนนักเรียนมีมากและไม่จัดเวลาให้ครูบางคนได้มีส่วนร่วมเข้ากิจกรรมได้

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมนักเรียน จากความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนได้ให้ความเห็นว่า ควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านจริยศึกษาในโรงเรียนให้นักเรียนอย่างทั่วถึง โดยเน้นกิจกรรมให้มุ่งหวังคุณธรรม หรือถูกต้องตามกติกา นอกจากนี้ ครูทุกคน และผู้บริหาร ควรมีส่วนร่วมช่วยกันเป็นแบบอย่างที่ดีและจัดกิจกรรมจริยศึกษาอย่างทั่วถึง ควรจัดเวลาให้ครูมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมได้ โรงเรียนควรรหาโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านจริยศึกษาในโรงเรียนให้มากขึ้น

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ใน 4 ด้าน คือ
 - 1.1 ด้านการกำหนดนโยบาย
 - 1.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
 - 1.3 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน
 - 1.4 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในแต่ละด้านของผู้บริหารและครู โรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ที่มีต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวนทั้งหมด 184 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 12 คน และครูผู้สอน 172 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามการส่งเสริมจริยศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของผู้บริหารและครู ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 6 ข้อ
 - ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อม ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด คำถามแยกเป็นด้าน ๆ ละ 12 ข้อ รวมจำนวน 48 ข้อ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา เป็นคำถาม มาตรฐานประมาณค่า อีก 8 ข้อ และมีคำถามปลายเปิดอีก 4 ข้อ ข้อละด้าน

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนอัสสัมชัญ จังหวัดสมุทรปราการ มีความคิดเห็นต่อการ ส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนแต่ละด้าน แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและครู จำแนกตามตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา อายุ ราชการ หน้าที่กิจกรรมนักเรียนที่เคยปฏิบัติ และการอบรมดูงานด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน พบว่า ตำแหน่งผู้บริหารและครู มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ด้านวุฒิการศึกษา ทั้งผู้บริหารและครู ร้อยละ 77.0 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งมีประสบการณ์ทำงาน 1 - 5 ปี ถึงร้อยละ 27.9 ลำดับรอง คือประสบการณ์ทำงาน 6 - 10 ปี มีร้อยละ 26.1 ทั้งผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ได้ร่วมมือกันในการ ดำเนินกิจกรรมนักเรียน ร้อยละ 75.8 ด้านการอบรมศึกษาหาความรู้ด้านกิจกรรมนักเรียนยังมี จำนวนน้อยคือ ร้อยละ 55.2 สรุปผลจากสภาพทั่วไปของผู้บริหารและครู มีส่วนช่วยสนับสนุนการ ส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

2. การส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทร ปราการ

2.1 ด้านการกำหนดนโยบาย พบว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ส่งเสริมจริยศึกษาใน ระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ ให้ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน การให้ครูกวัดจัน นักเรียนทั้งด้านความรู้ ความประพฤติ และการกำหนดระเบียบโรงเรียนด้วยจรรยาบรรณนักเรียน ในด้านการปฏิบัติน้อยเรียงลำดับได้ดังนี้ เชิญผู้นำท้องถิ่นหรือบุคลากรทางศาสนาที่ถือปฏิบัติ คุณธรรม มาร่วมให้ข้อคิดเป็นวิทยากรอบรมนักเรียน การให้ผู้บริหารโรงเรียนควรกล่าวอบรมด้าน ความประพฤติของนักเรียนในห้องประชุมประจำสัปดาห์ และให้ครู นักเรียน ปฏิบัติกิจกรรมทาง ศาสนาวัฒนธรรม ร่วมกับโรงเรียน วัด และชุมชน

2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ส่งเสริมจริยศึกษาใน ระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ จัดโครงการสรรหานักเรียนที่มีความประพฤติดี จัดนิทรรศการ แสดงความในวันสำคัญทางศาสนา และการจัดโครงการธรรมะ 1 นาทีเพื่อชีวิต ในด้านที่ปฏิบัติน้อย

เรียงลำดับได้ดังนี้ คือ จัดป้ายนิเทศแสดงประวัติและผลงานของผู้นำหรือผู้ปกครองนักเรียนในห้องถิ่นที่ถือปฏิบัติคุณธรรมดีเด่น จัดให้มีห้องสมุดทางจริยศึกษา และส่งเสริมให้มีศิลปะเกี่ยวกับศาสนาในแต่ละห้องเรียน

2.3 ด้านการนิเทศการสอน มีการปฏิบัติมากเรียงลำดับได้ดังนี้ เสนอแนะให้ครูเอาใจใส่สังเกตนักเรียนทั้งการแต่งกาย คำพูด มารยาททุกครั้งที่เข้าสอน เน้นให้ครูแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่พบเห็นอย่างมีเหตุผล เน้นให้พัฒนาเทคนิควิธีการสอนจริยศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน ในด้านที่มีการปฏิบัติน้อยเรียงลำดับดังนี้ คือ การแนะนำให้ครูนำนักเรียนที่มีความประพฤติดีในโรงเรียนมาเป็นตัวอย่างประกอบการสอน และให้ครูนำบุคคลในห้องถิ่นที่มีความประพฤติดีเป็นตัวอย่างประกอบการสอน

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน มีการปฏิบัติเรียงลำดับได้ดังนี้ คือ จัดให้มีงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน และพานักเรียนไปสัมมนาฟื้นฟูจิตใจ ส่งเสริมโครงการยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติดี และเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมงานวันแม่ เพื่อส่งเสริมการแสดงความรักของครอบครัว ด้านที่ผู้บริหารและครูปฏิบัติกันน้อยเรียงลำดับได้ดังนี้ คือ จัดประกวดเล่นนิทานธรรมะ นิทานชาดก และนิมนต์พระสงฆ์มาแสดงปาฐกถาธรรมที่โรงเรียน

2.5 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ปรากฏว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ด้านปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครูมีอยู่ในระดับมากในด้านต่าง ๆ คือ การเรียนการสอนมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการมากเกินไป ทำให้ละเลยการปลูกฝังลักษณะอื่น ปัญหาด้านครูบางคนเอาจริงเอาจัง แต่บางคนปล่อยปละละเลยด้านปลูกฝังพฤติกรรมหรือลักษณะเหมาะสมกับนักเรียน ปัญหาด้านคะแนนพฤติกรรมของแต่ละรายวิชาไม่เป็นรวมของการประเมินพฤติกรรมเหมาะสม ปัญหาค่าของนักเรียนแต่ละห้องมีมากจนทำให้ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หรือปลูกฝังคุณลักษณะต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน ปัญหาเนื้อหาวิชาแต่ละรายวิชามีมาก ครูไม่สามารถจะใช้วิธีอื่นที่เหมาะสมกับการปลูกฝังคุณลักษณะทางจริยศึกษาให้แก่นักเรียนได้ ปัญหานักเรียนเข้าร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ทั่วถึง ปัญหาวิธีการให้การอบรมไม่เหมาะสม และไม่เป็นที่พึงพอใจแก่นักเรียนเท่าที่ควร เช่น พูดแต่ละเรื่องยาวเกินไป และปัญหาครูขาดความเป็นกันเอง และให้ความอบอุ่นแก่นักเรียน ใช้อารมณ์ นักเรียนจึงไม่กล้าขอคำปรึกษาหารือ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงผลการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในด้านจริยศึกษา ผู้วิจัยใคร่มีข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ควรจัดให้มีการอบรมส่งเสริมจริยศึกษาให้แก่ครูผู้สอนทุกคน ทั้งนี้เพราะการส่งเสริมพัฒนาจริยศึกษาให้พลเมืองมีประสิทธิภาพ ครูควรได้รับการทราบแนวทางที่เด่นชัด ทั้งผู้บริหารและครูควรหมั่นจัดประสบการณ์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ทันเหตุการณ์ และให้ครูได้มีโอกาสร่วมกันแสดงความคิดเห็นอันจะเป็นผลดีในการช่วยพัฒนาการศึกษา
2. ควรชี้แจงนโยบายด้านจริยศึกษาให้คณะครู ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบอบรมสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียน
3. นักเรียนควรได้รับการแนะนำแบบอย่างด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยผู้บริหารและคณะครูปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี
4. ควรมีการกำหนดคะแนนบางส่วนให้เป็นคะแนนคุณลักษณะนิสัยและมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบ ซึ่งเป็นการฝึกให้นักเรียนไม่เห็นแก่ตัว ช่วยเหลือต่อเพื่อน ๆ อันจะก่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นได้
5. ควรเชิญวิทยากรหรือบุคคลที่มีความสามารถ หรือพานักเรียนไปร่วมฟังการอบรมในลักษณะต่าง ๆ พร้อมทั้งเชิญบุคคลที่นักเรียนสนใจ มีความประพฤติดีมาให้ความรู้แนวทางการปฏิบัติตัวในทุกปี ซึ่งจะเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มอีกทางหนึ่ง
6. ควรจัดให้ครู นักเรียน ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ร่วมกับวัด โรงเรียน และชุมชน เพื่อทุกคนจะได้มีส่วนร่วมเห็นคุณค่าความสำคัญในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง จังหวัดสมุทรปราการ

1. ควรมีการจัดอบรม สัมมนา ทั้งระดับผู้บริหาร และครูในการปฏิบัติงานและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียนด้านการส่งเสริมจริยศึกษา
2. จัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาจริยศึกษาในชั้นเรียนควบคู่กับเนื้อหาวิชาในทุกกลุ่มวิชาที่ครูเข้าสอน

3. โรงเรียนควรมีการกำหนดนโยบาย แผนงานด้านการส่งเสริมจริยศึกษาให้เด่นชัดตลอดจนถือเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารจะติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
4. ร่วมมือกับชุมชนปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่สามารถทำได้ ให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือร่วมกัน
5. วางระเบียบปฏิบัติเพื่อให้เกิดความมีระเบียบวินัยในโรงเรียนและให้ครูช่วยเอาใจใส่ติดตามให้นักเรียนปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา
6. จัดมุมต่าง ๆ ในโรงเรียน ป้าย คำขวัญ แสดงถึงผลของการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องด้านจริยศึกษา ให้นักเรียนได้เห็นแบบอย่างที่ดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยที่ได้มีขอบเขตจำกัด ดังนั้นจึงควรได้ศึกษาเรื่องนี้ โดยการขยายไปในโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อจะทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษามากยิ่งขึ้น ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมเป็นคนดีของสังคมต่อไป
2. ควรศึกษาความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น ศิษยานุศิษย์ พระสงฆ์ นักเรียน
3. ควรศึกษาตัวแปรเพิ่มเติม อาทิเช่น โรงเรียนอื่น ๆ ในเขตชุมชนเมือง ชุมชนชนบท เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นและได้ข้อสรุปที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามนั้น ควรมีเครื่องมือประเภทอื่นประกอบด้วย เช่น สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ เพื่อจะได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
5. ควรมีการศึกษาวิธีการสอนจริยศึกษาในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ปฏิบัติจริงได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การฝึกหัดครู, กรม. จริยธรรมของอาจารย์และนักศึกษาสังกัดสถานศึกษา กรมการฝึกหัดครู.
กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2525.
- การศึกษาแห่งชาติ, คณะกรรมการ. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 -
2534). กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์น, 2529.
- กิติมา ปรีดีดิติก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- ก่องแก้ว เจริญอักษร. “การจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์,”
ครุศาสตร์. 9(2) : 36 - 56 ; มีนาคม - เมษายน 2522.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. หลักการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพฯ : การศาสนา,
2524.
- เทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. “พระราชดำรัส,” มติชน. 3 พฤศจิกายน
2530. หน้า 1, 60.
- บุญยืน สุภาพ วณิช สุธารัตน์ และสุเชษฐ์ มาเหรัมย์. ปัญหาและความต้องการผู้สอนวิชา
จริยธรรมในสถานศึกษาทุกระดับของจังหวัดชายแดนภาคใต้. รายงานการวิจัย
ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดน, ม.ป.ท., 2524. อัดสำเนา.
- บรรจง ชุตกุลชาติ. แนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ. ม.ป.ท., 2530.
- บรรณาธิการ, กอ. “จริยศึกษา,” ประชากรศึกษา. 33(5) : 7 - 9 ; กุมภาพันธ์ 2526.
- บรรเทา กิตติศักดิ์. ม.ป.ป., จริยธรรมทางการศึกษา. ภาควิชาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญเหลือ เทพสุวรรณ.มล. “ความหมายของจริยศึกษา,” เอกสารการประชุมทางวิชาการ เรื่อง
พุทธศาสนากับการศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา ; 2513.
- ปราณี วิรุรวาณิช. การสอนศีลธรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.
- ป๋วย อึ๊งภากรณ์. ศาสนาธรรมกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2530.
- แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 และหลักสูตรใหม่ พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ :
สมชายการพิมพ์, 2521.
- พระราชหัตถเลขา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีไปกับสมเด็จพระยา
วชิรญาณวโรรส. กรุงเทพฯ : ไสภณพิพรรตนาการ, 2472.

- พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2520.
- พุทธทาส ภิกขุ. แนวแนวจริยธรรม. กรุงเทพฯ : ชุมชนส่งเสริมจริยศึกษา, 2505.
- มารุต บุณนาค. “คำกล่าวเปิดการประชุมสัมมนาผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา,” สยามรัฐ. 4 กันยายน 2530. หน้า 10.
- รวีวรรณ ชูชัย. “รูปแบบการศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรม,” วิทยากรย์. 82(2) : 12 - 15 : กุมภาพันธ์ 2527.
- วสิน อินทสระ. จริยศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณการ, 2528.
- สกล นิลวรรณ. รายงานการประชุมสัมมนาเรื่องการสอนจริยธรรมในโรงเรียน. คณะศึกษาศาสตร์ ขอนแก่น, 2524.
- สาโรช บัวศรี. จริยธรรมศึกษา. ม.ป.ท., 2526.
- สุพัฒน์ ธีรภาพสกุลวงษ์. “สัมภาษณ์,” สยามรัฐ. 8 ธันวาคม 2530. หน้า 10.
- สมพงษ์ จิตระดับ. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ เอส พินดิง เฮ้าส์, 2530.
- สมพร จารุณี. การสำรวจวิธีสอนวิชาศีลธรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและธนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.
- สำเร็จ เฉลิมเผ่า. “การบริหารโรงเรียนกับการสอนจริยธรรม,” วิทยากรย์. 82 (2) : 18-19 ; กุมภาพันธ์ 2527.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู การวิจัยเรื่องจริยธรรมของอาจารย์และนักศึกษาสังกัดสถานศึกษากรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2525.
- อารี จำปาทอง. การส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2525.
- Ried, R. 1965. “Moral and Spiritual Values to teach or Not to teach”. *Journal of Secondary Education*. 2 (February 1965) : 78 - 80.
- Lau, D.A. 1971. “Value Patterns of Elementary teachers in Relation to Attitudes Expressed Toward Religious Issues in the Classroom,” *Dissertation Abstracts International*. 31 (November 1971) : 3959 A.
- Ronald, P.L. 1982. “The Effects of Teacher Training Sessions on the Moral Development of their Students”. *Dissertation Abstracts International*. 42 (March 1982) : 3959 A.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007/1701

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 มีนาคม 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์โยเซฟ เทววัล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางเปรมฤดี กฤษเจริญ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สาธารณะ จังหวัดสมุทรปราการ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสี เกษมสุข เป็นประธานควบคุมการทำสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้อาจารย์ใหญ่, ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ, ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายกิจการนักเรียน, ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายบริหารทั่วไป, ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายบุคลากร และอาจารย์ 40 คน ตอบแบบสอบถามการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สาธารณะ จังหวัดสมุทรปราการ ในระหว่างเดือนมีนาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางเปรมฤดี กฤษเจริญ ได้เก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามดังกล่าว ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/174-9

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๑ มีนาคม 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญสาโรง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางเปรมฤดี กฤษเจริญ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญสาโรง จังหวัดสมุทรปราการ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสี เกษมสุข เป็นประธานควบคุมการทำสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้อาจารย์ใหญ่, ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายมัธยม-ประถม, หัวหน้าฝ่ายธุรการ, หัวหน้าฝ่ายการเงิน, หัวหน้าฝ่ายวิชาการมัธยม-ประถม, หัวหน้าฝ่ายปกครองมัธยม-ประถม, หัวหน้าฝ่ายโชนนาการ, หัวหน้าฝ่ายกิจกรรม, หัวหน้าฝ่ายบริการ, หัวหน้าฝ่ายอาคารสถานที่ และอาจารย์ 172 คน ตอบแบบสอบถามการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ สาโรง จังหวัดสมุทรปราการ ในระหว่างเดือนมีนาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางเปรมฤดี กฤษเจริญ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง
จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้บริหารและครูผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู 4 ด้านคือ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการนิเทศการสอน ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน

กรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อและตรงกับความเป็นจริง การตอบคำถามนี้จะไม่มีการทบทวนต่อตัวท่าน หรือหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง

- () 1. ผู้บริหาร () 2. ครูผู้สอน

2. เพศ

- () 1. ชาย () 2. หญิง

3. วุฒิ

- () 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี () 2. ปริญญาตรี
() 3. ปริญญาโท () 4. สูงกว่าปริญญาโท

4. ประสบการณ์ทำงาน

- () 1. 1-5 ปี () 2. 6-10 ปี
() 3. 11-15 ปี () 4. 16 ปีขึ้นไป

5. ท่านเคยทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนหรือไม่

- () 1. เคย () 2. ไม่เคย

6. ท่านเคยเข้ารับการอบรมดูงานหรือศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนหรือไม่

- () 1. เคย () 2. ไม่เคย

ตอนที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง 4 ด้านคือ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการนิเทศการสอน และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน กรุณาพิจารณารายละเอียดของแต่ละข้อ และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่ท่านได้ปฏิบัติจริง

✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่ท่านได้ปฏิบัติจริง

การส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ก. ด้านการกำหนดนโยบาย					
1. ให้ครูประพาศิตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน					
2. ให้ครูกวัดขันนักเรียนทั้งด้านความรู้และความประพฤติ					
3. ให้นักเรียนเข้าประชุมเพื่อรับการอบรมความประพฤติ					
ประจำทุกสัปดาห์ และสวดมนต์ไหว้พระประจำทุกวัน					
4. ติดตามประสานงานกับผู้ปกครองของนักเรียน					
5. ให้ผู้บริหารและครูอบรมความประพฤตินักเรียน					
ก่อนเข้าห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
6. ส่งเสริมยกย่องนักเรียนที่ช่วยเหลืองานโรงเรียนและ					
งานสาธารณประโยชน์หรือประพฤดีดีในแนวทาง					
ที่นำยกย่อง					
7. เชิญผู้นำท้องถิ่น หรือบุคลากรทางศาสนาที่ถือปฏิบัติ					
คุณธรรมมาร่วมให้ข้อคิดหรือเป็นวิทยากรอบรมนักเรียน					
8. ผู้บริหาร โรงเรียนกล่าวอบรมความประพฤตินักเรียน					
ในห้องประชุมประจำสัปดาห์					

การส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง	ระดับการปฏิบัติ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
9. ให้ครูสังเกตติดตามความประพฤตินักเรียนทั้งในและ นอกเวลาเรียน					
10. กำหนดระเบียบโรงเรียนว่าด้วยจรรยาบรรณนักเรียน					
11. ให้ครู นักเรียน ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรมร่วมกับโรงเรียน วัด และชุมชน					
12. จัดกิจกรรมหรือกระทำใด ๆ เพื่อให้นักเรียนร่วมบำเพ็ญ ประโยชน์ในวันสำคัญทางศาสนา					
ข. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม					
1. จัดโครงการสรรหานักเรียนที่มีความประพฤติดี					
2. ให้ทุกชั้นเรียน จัดมุมเสริมสร้างบรรยากาศที่จะให้เด็ก ฝึกจิตใจให้สงบในชั้นเรียน					
3. จัดให้มีสถานที่สำหรับประกอบศาสนกิจตามความเชื่อ ทางศาสนา					
4. จัดให้มีป้ายแสดงรายชื่อนักเรียนที่มีความประพฤติดี					
5. จัดให้มีป้ายแสดงคำขวัญ คติธรรม คุณธรรม คำสอน ทางศาสนา และคติพจน์ในห้องเรียน อาคารเรียน และบริเวณโรงเรียน					
6. จัดให้มีห้องสมุดทางจริยศึกษา					

การส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง	ระดับการปฏิบัติ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
7. จัดนิทรรศการแสดงความสำคัญในวันสำคัญทางศาสนา					
8. จัดโครงการ ธรรมะ 1 นาทีเพื่อชีวิต					
9. จัดให้มีชมรมทางศาสนาต่าง ๆ					
10. จัดป้ายนิเทศแสดงประวัติและผลงานของผู้นำหรือ ผู้ปกครองนักเรียนในห้องถิ่นที่ถือปฏิบัติคุณธรรมดีเด่น					
11. จัดให้มีวันจริยศึกษาใน โรงเรียน เช่น การแข่งขันตอบปัญหาธรรมะ การจัดนิทรรศการ					
12. ส่งเสริมให้มีศิลปะเกี่ยวกับศาสนาในแต่ละห้องเรียน					
ค. ด้านการนิเทศการสอน					
1. เสนอแนะให้ครูศึกษาภูมิหลังความประพฤติของ นักเรียนทุกคนในชั้นเรียน					
2. เน้นให้ครูแก้ไข พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ที่พบเห็นอย่างมีเหตุผล					
3. เน้นให้พัฒนาเทคนิควิธีการสอนจริยศึกษาให้สอดคล้อง กับสภาพในปัจจุบัน					
4. เสนอแนะให้ครูนำเหตุการณ์ชีวิตประจำวันมาจำแนก ให้เห็นคุณโทษตามหลักธรรมของศาสนา					

การส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง	ระดับการปฏิบัติ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
5. เสนอแนะให้ครูนำกรณีตัวอย่างพร้อมด้วยปัญหาเชิง กติธรรมมาเป็นสื่อและกิจกรรมการสอน					
6. จัดสัมมนาอบรมครูแนวการสอน การอบรมคุณธรรม จริยธรรม					
7. จัดหาหนังสือ เอกสาร สื่ออุปกรณ์เกี่ยวกับการอบรม ความประพฤตินักเรียนให้ครู เพื่อประกอบการสอน คุณธรรมจริยธรรม					
8. จัดประชุมคณะครูเพื่อให้ร่วมแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับวิธีการอบรมความประพฤตินักเรียน					
9. เสนอแนะให้ครู เอาใจใส่ สังเกตนักเรียนทั้งการ แต่งกาย คำพูด และมารยาททุกครั้งที่เข้าสอน					
10. เสนอแนะให้ครูนำบุคคลในท้องถิ่น ที่ประพฤติ ปฏิบัติดีมาเป็นตัวอย่างประกอบการสอน					
11. แนะนำให้ครูนำนักเรียนที่มีความประพฤติดีใน โรงเรียนมาเป็นวิทยากรประกอบการสอน					
12. เสนอแนะให้ครูฝึกหัดนักเรียนปฏิบัติสมาธิก่อนเรียน					

การส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง	ระดับการปฏิบัติ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
จ. ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน					
1. ส่งเสริมโครงการยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติดี					
2. นำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่วัดร่วมกับ ผู้ปกครองนักเรียน					
3. จัดประกวดเล่านิทานธรรมะหรือนิทานชาดก					
4. จัดประกวดคำขวัญ บทกลอน เรียงความ ที่เกี่ยวกับ วันสำคัญทางศาสนา					
5. จัดให้มีโครงการฝึกฝนและส่งเสริมมารยาทงามใน โรงเรียน					
6. เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมงานวันแม่ เพื่อส่งเสริม การแสดงความรักของครอบครัว					
7. นำนักเรียนไปทำพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะที่วัด					
8. นำนักเรียนไปทัศนศึกษาที่วัดหรือแหล่งวัฒนธรรม					
9. จัดแข่งขันตอบปัญหา คุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน					
10. นิมนต์พระสงฆ์มาแสดงปาฐกถาธรรมที่โรงเรียน					
11. จัดให้มีงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน และพา นักเรียนไปร่วมสัมมนาฟื้นฟูจิตใจ					
12. จัดให้มีโครงการค่ายอาสาพัฒนาเพื่อผู้ด้อยโอกาส					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของโรงเรียน
เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังจริยศึกษาแก่นักเรียน

3.1 การส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง	ระดับการปฏิบัติ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1. เนื้อหาวิชาที่มีมากครูไม่สามารถจะใช้วิธีสอนอื่นที่ เหมาะสมแก่การปลูกฝังคุณลักษณะทางจริยศึกษา ให้แก่นักเรียนได้					
2. คะแนนพฤติกรรมของแต่ละรายวิชาไม่ได้เป็นผลรวม ของการประเมินพฤติกรรมที่เหมาะสม					
3. การเรียนการสอนมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการมากจน เกินไปทำให้ละเลยเรื่องการปลูกฝังคุณลักษณะอื่น					
4. ครูบางคนอาจจริงจังบางคนปล่อยปละละเลย ด้านการปลูกฝังพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่เหมาะสม และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน					
5. วิธีการให้การอบรมไม่เหมาะสมและเป็นที่ยึดพอใจ แก่นักเรียนเท่าที่ควร เช่น พูดแต่ละเรื่องยาวเกินไป					
6. นักเรียนเข้าร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ทั่วถึง					
7. ครูขาดความเป็นกันเองและให้ความอบอุ่นแก่นักเรียน ใช้อารมณ์ นักเรียนจึงไม่กล้าขอคำปรึกษาหารือ					
8. จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีมากจนทำให้ครูสังเกต พฤติกรรมของนักเรียน เพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสมหรือปลูกฝังคุณลักษณะต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน ได้ไม่ทั่วถึง					

3.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังจริยศึกษาของ
ผู้บริหารและครูในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง

ด้านการกำหนดนโยบาย.....

.....

.....

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม.....

.....

.....

ด้านการนิเทศการสอน

.....

.....

ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ 3 ท่านคือ

1. บาทหลวงวัชศิลป์ กฤษเจริญ

ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการศูนย์คริสตศาสนา (คาทอลิก) จังหวัดราชบุรี อาจารย์วิทยาลัยแสงธรรม สามพราน จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	ปริญญาโทศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยซาเลเซียนอิตาลี ประเทศกรุงโรม

2. อาจารย์ชัยวัน พรประสิทธิ์

ตำแหน่ง	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	ปริญญาโท การศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วิชาเอกภาษาอังกฤษ
อดีต	ครูผู้สอนวิชาจริยศึกษา โรงเรียนเซนต์คาเบรียล
ปัจจุบัน	สอนคำสอน (พระคัมภีร์) โรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง ผ่านการ สัมมนาเรื่อง Human Values

3. อาจารย์ทองบัน ทำโยธา

ตำแหน่ง	หัวหน้าฝ่ายวิชาการระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง
การศึกษา	ปริญญาโท สาขานิเทศการศึกษและพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสอนวิชาพระพุทธศาสนา

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางปรมฤดี กฤษเจริญ
 วัน เดือน ปีเกิด 20 สิงหาคม 2506
 สถานที่เกิด 29 หมู่ 6 ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 9/1031 หมู่บ้านถลิ่งวิไล ตำบลแพรกษา อำเภอเมือง
 จังหวัดสมุทรปราการ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2523 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนารีวัฒนา จังหวัดสมุทรสงคราม
 พ.ศ. 2527 ประกาศนียบัตรพิเศษวิชาการศึกษา ศึกษาด้วยตัวเอง
 พ.ศ. 2530 ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม ศึกษาด้วยตนเอง
 พ.ศ. 2532 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี
 พ.ศ. 2541 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2524 ครูผู้สอนโรงเรียนนารีวัฒนา จังหวัดสมุทรสงคราม
 พ.ศ. 2527 ครูผู้สอนโรงเรียนครูณานุเคราะห์ จังหวัดสมุทรสงคราม
 พ.ศ. 2533 ครูผู้สอนโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
 พ.ศ. 2536 ครูผู้สอนโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำไ้ จังหวัดสมุทรปราการ

การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง จังหวัดสมุทรปราการ

บทคัดย่อ
ของ
เปรมฤดี กฤษเจริญ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
วิชา ปถ 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูง และ ปถ 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เมษายน 2542

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ในเรื่องการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านกำหนดนโยบาย ด้านจัดสภาพแวดล้อม ด้านการนิเทศการสอน และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในแต่ละด้านของผู้บริหารและครู อีกทั้งเป็นการศึกษาปัญหา อุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาในการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวนทั้งหมด 184 คน

จำแนกเป็น

1. ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 12 คน
2. ครู จำนวน 172 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนอัสสัมชัญ สำโรง จังหวัดสมุทรปราการ เรื่องการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและครูผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยศึกษาของผู้บริหารและครู 4 ด้านคือ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

ด้านการนิเทศการสอน และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ

1. การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (reliability)
2. การหาค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน เพื่อจัดอันดับ (rank)
3. การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. t-test แบบ Independent

ผลการวิจัยปรากฏว่า

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียน รวมทั้ง 4 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้มีข้อสังเกตว่า ในแบบสอบถามปลายเปิดผู้บริหารโรงเรียน และครูต่างให้ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกด้าน

**SUPPORTING OF ETHICAL EDUCATION IN ASSUMPTION COLLEGE
SAMRONG SAMUTPRAKARN**

AN ABSTRACT

BY

PREMRUDEE KRITCHAROEN

**Presented in Partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Primary Education
at Srinakarinwirot University**

April 1999

The purpose of this study were to survey the opinions of teachers and school administrators at Assumption College Samrong Samutprakarn about supporting of ethical education in 4 aspects (1) policy settings (2) environment management (3) teaching supervising (4) student activities management, and to compare the opinions among teachers and school administrators in those 4 aspects. Problems and solutions on supporting of ethical education were also investigated.

The subjects consisted of 12 school administrators and 172 teachers at Assumption College Samrong Samutprakarn. Questionnaire used in this study was divided into 3 parts (1) general data about socio-economic status of the subjects (2) data about opinions on supporting of ethical education in 4 aspects (3) data about problems and solutions in supporting of ethical education.

Percentage, means, standard deviation and t-test (independent) were employed to analyze data. Co-efficient of regression in order to rank the opinions was also used. The questionnaire was also tested to confirm reliability

The result of this study was that the opinions between school administrators and teachers towards supporting of ethical education in all aspects were significantly different at.05 level. In addition, there were no difference in opinions among the subjects on problems and solutions of supporting of ethical education.